

2003

10

XIII

Výstava
Ejhle světlo

UDÁLOSTI

na VUT v Brně

FaVU slaví
desáté narozeniny

Arabské univerzity mají
zájem o spolupráci

Konkurence
ve vzdělávání roste

Obsah

- 3 JSEM NA STRANĚ TECHNIKY**
- 4 VELETRH GAUDEAMUS 2003: KONKURENCE VE VZDĚLÁVÁNÍ ROSTE**
- 5 ANALÝZA PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ NA VUT V BRNĚ 2003**
- 7 CO SI O TOM MYSLÍTE?**
- 9 FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ SLAVÍ DESÁTÉ NAROZENINY**
- 11 ARABSKÉ UNIVERZITY MAJÍ ZÁJEM O SPOLUPRÁCI**
- 13 STANOVISKO VUT V BRNĚ KE KAUZE BÝVALÝCH STUDENTŮ**
- 14 Z ARCHIVU VUT V BRNĚ: HISTORIE VÝUKY LETECTVÍ**
- 16 EJHLE SVĚTLO – POZORUHODNÁ VÝSTAVA V MORAVSKÉ GALERII**
- 18 K DISKUSI: CO JE TO ODBORNÁ ANGLIČTINA?**
- 19 FÓRUM PRŮMYSLU A VYSOKÝCH ŠKOL ZAČÍNÁ NABÍRAT DRUHÝ DECH**
- 20 JDE O VĚTŠÍ PROPOJENÍ VYSOKÝCH ŠKOL S PRAXÍ**
- 21 BRNĚNSKÉ UNIVERZITY SE PŘEDSTAVILY NA KONFERENCI EAIE VE VÍDNI**
- 22 VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI HISTORIE VUT V BRNĚ – REKTOŘI**
- 23 DIPLOMOVÉ PRÁCE 2003 NA FAKULTĚ ARCHITEKTURY**
- 24 ULICE PONESE JMÉNO GENIÁLNÍHO MATEMATIKA A BRNĚNSKÉHO RODÁKA**
- 25 DALŠÍ CYKLUS TWINNINGOVÉHO PROGRAMU ROZVOJE DODAVATELŮ**
- 26 INFORMACE**
- 30 NOVÉ UČEBNÍ TEXTY A PUBLIKACE**
- 31 SETKÁNÍ SPISOVATELŮ, NAKLADATELŮ A ČTENÁŘŮ VE FRANKFURTU**

Jsem na straně techniky

Autorem editoriału je profesor Pavel Švanda, publicista, spisovatel, esejista a básník. V šedesátých letech psal filmové kritiky do Hostu do domu, Filmu a doby apod. Za normalizace vykonával řadu dělnických zaměstnání, k literární činnosti se vrátil roku 1990. Publikoval povídky, eseje a poezii, spolupracuje s rozhlasem a televizí. Věnuje se i politické publicistice. Je nositelem různých literárních cen, mj. Ceny Jana Skácela za poezii. V současnosti vyučuje na Divadelní fakultě JAMU v Brně.

Romantický odpor vůči technice nesdílím, i když mé technické výkony se odbývají pouze na úrovni nutné údržby v domácnosti a na zahradě. Uvědomuji si, že rukodělné, řemeslnické fušování je něco jiného než technické myšlení, respektive technický výkon opřený o odbornou rozvahu. Jako městský člověk také vím, že jsem od vědotechiky životně odvislý, že po případném zhroucení naší technické civilizace značná část z nás by nepochybně umřela hlady, žízni a epidemiemi. Osobně však katastrofální rozpad naší společnosti neočekávám. Když už euroatlantická technická civilizace přežila společenské experimenty a konflikty 20. století, máme právo na optimismus.

Oceňuji některé estetické aspekty techniky: mám rád letadla (spíše historické modely), zámožské lodě a vnímám i vizuální efekty dopravní sítě: dálniční i železniční výhledy. Kupodivu mě nechává chladným vzhled osobních automobilů. Čtyři kola, no a co! Most dobře zasazený do krajiny mně připadá podobně elegantní jako krásný kůň. Náročná historická architektura se svými půvaby může být také počítána k výsledkům techniky.

Jsem vůči technice a technickému myšlení opatrný, splývá-li s fantazírováním typu „poručíme větru, dešti“. Existuje typ duševně až příliš vypaseného, se sebou samým až moc spokojeného technika, který se umí chovat ke světu až příliš nafoukaně. Proto podotýkám, že podle mého názoru podstatu lidského údělu technický pokrok ovlivňuje méně, než se domníváme. Je pravda, že žijeme déle a sytěji než naši předci. Ale přesto i my toužíme po lásce, po bezpečí domova, po účinné naději a po záchraně před naléhající nicotou. Vnější svět a zejména krajinu ovlivňujeme mnohem zřetelněji než předchozí generace. Ale o svou psychiku se staráme stále se stejnými obtížemi, vlekle i zbrkle, s pocitem nezaslouženého neštěstí a vzápětí zase s nezaslouženou nadějí. S podstatou lidské existence a s obsahy našich myslí, jež si předáváme z generace na generaci, souvisí technické myšlení a technický pokrok jen volně. Ilustrujme si to příkladem: Blaise Pascal – odborník matematik je už vlastně asi zapomenut. Pascal – filozof tísň i naděje k nám mluví i dnes.

Celkem jsem pro techniku. A jsem na straně technika, pokud on si nemyslí, že tvoří úplně nový svět a v něm úplně nového člověka – elektronickou loutku.

Pavel Švanda

Veletrh Gaudeamus 2003: Konkurence ve vzdělávání roste

V pavilonu G2 brněnského výstaviště se od 21. do 24. října 2003 uskutečnil již desátý ročník Evropského veletrhu pominutí vzdělávání Gaudeamus 2003. V posledních letech zaznamenávají organizátoři veletrhu stále se zvyšující zájem vystavovatelů i veřejnosti. Tento trend potvrdil i letošní ročník, kdy na Gaudeamus přišlo rekordních 28 138 návštěvníků (loni 26 830), především studentů posledních ročníků středních škol, kteří hledají informace o nabídce studijních programů vysokých a vyšších odborných škol.

Veletrhu se pravidelně zúčastňuje většina vysokých a vyšších odborných škol České republiky a také některé školy ze zahraničí. Letos přijelo do Brna 77 samostatných vystavovatelů – 43 univerzit, vysokých škol nebo samostatných fakult, čtrnáct vyšších odborných škol, dvacet dalších vzdělávacích institucí a dvě zahraniční vysoké školy (ze Slovenska a SRN). Středoškolaři si tak mohli vybrat z nabídky studijních programů celkem 140 vysokoškolských fakult. Každý návštěvník veletrhu obdržel tištěný katalog vystavujících škol a katalog na CD ROM. Další informace poskytovali jednotliví vystavovatelé v rámci samostatných prezentací a seminářů v sále nebo přímo na stáncích ústně, formou tištěných materiálů, CD ROM nebo disket, audiovizuálních médií apod.

Veletrh byl slavnostně zahájen za účasti ředitele odboru vysokých škol MŠMT Ing. Josefa Beneše, CSc., rektora VUT v Brně Prof. RNDr. Ing. Jana Vrbky, DrSc., Ing. Rostislava Slavotínka, 1. náměstka brněnského primátora, a dalších čestných hostů. „Konkurence v nabídce vysokoškolského vzdělání se neustále zvyšuje. V letošním roce nastoupilo do prvních ročníků všech typů českých vysokých škol 38 tisíc studentů. Celý populační ročník přitom tvoří cca 134 tisíc mladých. V prvních třídách ZŠ je nyní asi 91 tisíc žáků, konkurence vysokých škol při získávání studentů se tak bude dále zvyšovat. Vysoké školy musí dělat marketink, nabízet takové studijní programy, o které bude zájem a jejichž absolventi najdou dobré uplatnění v praxi,“ řekl Josef Beneš.

Organizaci a průběh veletrhu zajišťuje společnost MP-Soft Brno, VUT v Brně a Veletrhy Brno, a. s. Záštitu nad 10. ročníkem převzalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc., rektor VUT v Brně. Odborným garantem veletrhu je tradičně VUT v Brně, zastoupené

Profil studijních programů VUT v Brně představil zájemcům z celé republiky prorektor Doc. RNDr. Miloslav Švec, CSc.

Prof. Ing. Janem M. Honzíkem, CSc., proděkanem FIT VUT v Brně. Právě role VUT v Brně v pořádání a organizaci veletrhu je velmi významná. „Spolupracujeme od samého začátku a brněnská technika pro nás vytváří jakýsi most do akademického světa,“ potvrdil ředitel MP-Soft Brno Pavel Mikula.

„U vzniku veletrhu stály dvě osoby – bývalí rektori VUT v Brně – profesori Emanuel Ondráček a Petr Vavřín. Když jsem byl tehdy vyslán na výzvědy na veletrh vzdělávání v Haagu, uvědomil jsem si, že to dokážeme také. Začínali jsme v Domě techniky, pak v pavilonu H, ani ten však brzy nestačil. Veletrh se stále rozrůstal. Myslím, že jsme dnes dosáhli dobrý evropský standard. I když se Gaudeamu zúčastnily již i vysoké školy z Rakouska, Německa, Irska a Slovenska, máme do budoucna větší mezinárodní ambice, a to zejména vzhledem k našemu vstupu do EU. To samozřejmě bude klást i větší nároky na vystavovatele,“ shrnul jeden ze zakladatelů veletrhu Prof. Jan M. Honzík.

Igor Maukš, foto Michaela Dvořáková

SUMMARY:

From 21st to 24th October, pavilion G2 on the Brno fair grounds saw Gaudeamus 2003, a tenth European education fair. Over the last several years, the fair organisers have seen a steadily increasing interest both of the exhibitors and of the public.

Analýza přijímacího řízení na VUT v Brně 2003

Přijímací zkoušky na Vysoké učení technické v Brně probíhaly v době od 9. do 20. června 2003. Kromě těchto základních termínů, ve kterých podstoupila zkoušky naprostá většina absolventů středních škol, měly některé fakulty vypsány i náhradní termíny, resp. druhé kolo. Na Fakultě architektury a Fakultě výtvarných umění probíhá přijímací řízení vícekolově v delším časovém období, včetně velmi důležitých talentových zkoušek. Přijímací řízení mělo na fakultách formu písemných testů z předmětů daných Směrnicemi jednotlivých fakult pro přijetí uchazečů ke studiu.

Na fakulty Vysokého učení technického vyjma Fakulty stavební byly konány přijímací zkoušky do strukturovaných studijních programů ve smyslu Boloňského procesu. Na Fakultě stavební byly v září letošního roku akreditovány nové studijní programy a bude přijímat uchazeče o studium do plně strukturovaných programů od akademického roku 2004/2005. Přijímací řízení bylo realizováno do bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programů. Zatímco některé fakulty přijímaly studenty pouze do bakalářských, magisterských, resp. navazujících magisterských studijních programů, jiné přijímaly do všech těchto typů programů včetně kombinovaných forem. To s sebou samozřejmě přináší vysoké nároky především na organizační stránku přijímacích zkoušek a následně i vlastní pedagogický proces. Proto jsou tyto fakulty prioritně podporovány i rozvojovými projekty směřujícími k dokončení transformace, která povede k modulární struktuře všech studijních programů nabízených fakultami Vysokého učení technického.

Přijímací řízení bylo letos rovněž poprvé v rámci celého VUT vedeno přes nové aplikace připravovaného celoškolského informačního systému pro řízení studijních agend. Lze říci, že se systém osvědčil a po doladění a doplnění dalších příznaků se stane účinným a pohodlným nástrojem pro uživatele – fakulty a jejich administrativní i řídicí aparát i pro vedení VUT.

Průběh, podmínky a kritéria vyhodnocení a úspěšného absolvování přijímacího řízení musí být v souladu s vnitřními předpisy VUT a příslušnými Směrnicemi a je plně v kompetenci jednotlivých fakult. Proto se dosud liší obsah a částečně i forma písemných přijímacích zkoušek na fakultách. Písemné zkoušky se konají především z matematiky, fyziky, informatiky, chemie, cizího jazyka, všeobecného přehledu, deskriptivní geometrie či zkoušek talentových. Pro splnění podmínek přijímacího řízení stanovují dále některé fakulty bonusy za výsledky studia na střední škole nebo prominutí přijímací zkoušky na základě velmi dobrých výsledků ze střední školy. Přestože se zdají podmínky přijímání uchazečů na fakulty částečně nekompatibilní, rozhodli jsme se v letošním roce po dohodě se všemi technickými fakultami zkušebně umožnit uchazečům, kteří na jedné technické fakultě VUT úspěšně vykonali přijímací zkoušky podle kritérií této fakulty a nemohli být z kapacitních důvodů přijati, aby mohli být přijati na jinou fakultu VUT. V tomto případě bylo rozhodováno podle dodatků ke Směrnicím, které schválily senáty fakult. Přestože se objevily určité problémy při řešení převodu těchto studentů z jedné fakulty na druhou, lze podle dosud známých zkušeností říci, že se jednalo o užitečný nástroj získání kvalitních studentů.

A nyní několik čísel. Na Vysoké učení technické se v letošním roce přihlásilo do prvních ročníků bakalářských a magister-

	Počet přihlášek	Počet zapsaných studentů do studijních programů					
		Bc.	Mgr.	Mgr. navazující	Celkem	Dr.	Celkem
FAST	3 726	0	1 320	0	1 320	90	1 410
FSI	3 188	637	842	186	1 665	146	1 811
FEKT	2 458	1 132	0	10	1 142	96	1 238
FA	496	85	0	47	132	26	158
FP	2 481	256	0	464	720	34	754
FCH	859	95	312	13	420	30	450
FaVU	495	35	0	48	83	0	83
FIT	1 775	450	0	10	460	29	489
VUT	15 478	2 690	2 474	778	5 942	451	6 393

Zájem o studium na VUT v Brně stoupá. Svědčí o tom i záběr ze dne otevřených dveří na Fakultě informačních technologií.

ských studijních programů a navazujících magisterských studijních programů 15 478 uchazečů. V tomto počtu jsou obsaženi všichni ti, kteří se přihlásili na více fakult VUT, včetně studentů převáděných mezi jednotlivými fakultami. Z těchto uchazečů je 12 905 fyzických osob.

V tabulce na předchozí straně jsou uvedeny počty účastníků přijímacího řízení a počty zapsaných studentů na jednotlivých fakultách ke dni 27. 10. 2003, tedy před definitivní uzávěrkou datových souborů matriky studentů.

V loňském roce se zapsalo do prvních ročníků všech forem studia celkem 4 983 uchazečů o studium na VUT. Nárůst počtu zapsaných studentů v letošním roce považujeme za pozitivní jev, který i při zvyšující se konkurenci dalších veřejných a soukromých vysokých škol svědčí o kvalitě naší školy a nabízených studijních programů. Tohoto navýšení si ceníme i proto, že nedošlo oproti loňskému roku k žádné zásadní změně v náročnosti a vyhodnocování přijímacích zkoušek, a tedy ke snížení kritérií pro přijetí na fakulty. Zvýšený počet zapsaných studentů je částečně i důsledkem vzájemného uznávání přijímacích zkoušek technických fakult a masivnějšího převodu studentů z převisu některých fakult – zejména Fakulty podnikatelské a Fakulty informačních technologií – na fakulty s volnější kapacitou. V rámci převodu se zapsalo na VUT kolem 800 posluchačů – nejvíce na Fakultu strojního inženýrství a Fakultu stavební. Rovněž převody neuspokojených uchazečů z Fakulty architektury

na Fakultu stavební lze hodnotit jako další cestu zachování kvalitních studentů pro VUT. Část ze všech těchto studentů byla v minulých letech ztracena.

Stále se zvyšuje a bude zvyšovat počet studentů přijímaných do navazujících magisterských studijních programů. Drtivá většina těchto studentů jsou absolventi našich bakalářských studijních programů. Bude proto z pozice VUT a normativního financování rozhodující celkový počet všech zapsaných studentů do všech ročníků studia dle údajů matriky studentů.

Letošní rok proběhlo přijímací řízení na VUT v Brně v podmínkách částečně změněných formálních i věcných postupů. Podařilo se aplikovat nový elektronický způsob přihlašování uchazečů o studium na fakultách VUT (elektronická přihláška se všemi prvky bezpečnosti práce s citlivými údaji), elektronický způsob evidence a vyhodnocování výsledků přijímacích zkoušek a jejich zveřejňování podle příslušné vyhlášky MŠMT a usnadnění převodu úspěšných uchazečů mezi fakultami VUT. Celý postup bude detailně analyzován. Měl by vést po připomínkování jednotlivými fakultami především k částečnému sjednocení přijímacích zkoušek na technických fakultách a přiblížení kritérií úspěšnosti při přijímacím řízení.

Názory na některé otázky formy a obsahu společných či velmi podobných a plně kompatibilních přijímacích zkoušek se dosud různí. Z mnoha jednání s představiteli fakult je však patrná snaha dospět pro přijímací řízení do akademického roku 2005/2006 ke shodě a integrovat tak – při zachování všech specifíků fakult – přijímací řízení ve formálně a částečně i obsahově jednotný systém.

Doc. RNDr. Miloslav Švec, CSc.,
prorektor pro studium a záležitosti studentů

SUMMARY:

Admission exams at Brno University of Technology were organized from 9th to 20th June 2003. During this regular period, most of the secondary school graduates turned up for the exams. Only at some faculties, a second round or an additional date was offered for the admission exams. At the Faculty of Architecture and at the Faculty of Fine Arts, admissions are organized in several rounds over a longer period, which also includes important special talent exams so important at such faculties. At all faculties, admission exams took the form of written tests in subjects given by the faculty admission guidelines.

Co si o tom myslíte?

Přijímací zkoušky a vlastně všechno, co s přijímáním ke studiu na vysokých školách souvisí, je vždy předmětem mimořádného zájmu nejen přímých aktérů – uchazečů a jednotlivých univerzit, ale i široké veřejnosti. I když se u nás rok od roku neustále zvyšuje počet vysokoškolských studentů, stále se ještě poměrně dost zájemců na zvolené studijní obory vysokých škol nedostane. Na to, jak proběhlo přijímací řízení na VUT v Brně v letošním roce a jaké jsou jeho perspektivy v budoucnosti, se Události zeptaly Doc. RNDr. Miloslava Švece, CSc., prorektora pro studium a záležitosti studentů.

Stejně jako v minulých letech absolvovali akademičtí a další pracovníci i letos náročný kolotoč přijímacího řízení ke studiu na naší škole. Jedná se vždy o odpovědný, citlivý a veřejností pečlivě sledovaný proces. Každá chyba či nepřesnost v průběhu přijímacího řízení je mediálně vhodným problémem, který žádné škole a především jejímu image neprospěje. V úvodu příspěvku bych chtěl proto poděkovat pracovníkům všech fakult VUT v Brně, že zvládli tento náročný úkol na výtečnou. Na všech fakultách proběhlo přijímací řízení v souladu se zákonem a ve smyslu vnitřních předpisů školy a fakult.

Přijímací řízení a přijímací zkoušky v nových a stále se měnících podmínkách – to je téma, které zajímá širokou veřejnost, téma, kterým se zabývají v současnosti odpovědní pracovníci všech vysokých škol, tu naši nevyjímáme. Přijímací zkoušky ano, či ne, přijímací zkoušky společné pro celou naši školu, nebo ne, jaký je jejich úkol, jaká je jejich perspektiva v podmínkách po vstupu České republiky do Evropské unie – to je jen několik otázek, k nimž se chci alespoň stručně vyjádřit.

Především konat v rámci přijímacího řízení přijímací zkoušky, nebo nekonat? Odpověď na tuto otázku – ostatně stejně jako na většinu dalších – má dva základní aspekty: aspekt kvality našich studentů a následně i absolventů a aspekt ekonomický. V době, kdy podstatnou část prostředků vynakládaných veřejnou vysokou školou na vzdělávací činnost tvoří normativní finanční příspěvek státního rozpočtu na jednoho studenta, je snahou

vysokých škol přijímat co největší počet studentů. V podmínkách stále rostoucí konkurence veřejných a soukromých vysokých škol a negativního demografického vývoje české společnosti hledají školy různé prostředky k naplnění svých využitelných kapacit co nejvyšším počtem přijímaných studentů. Přistupují k tomu různým způsobem: přijímají bez přijímacích zkoušek, nabízejí studentům zapsání více souběžných studijních programů, snižují kritéria pro úspěšné absolvování přijímací zkoušky, věnují pozornost poskytování dalších výhod zapsaným studentům apod. Dnes, kdy neexistují jednotná a seriózní kritéria hodnocení kvality vysokých škol, představuje řada takovýchto opatření silný argument pro část nevyprofilovaných absolventů středních škol volit školu či fakultu, kam se lze nejnázve dostat. Jejich cílem je vysokoškolské vzdělání. Zatímco před patnácti lety studovalo na našich vysokých školách kolem 30 % středoškolské populace, v letošním roce podle dosud neoficiálních údajů bude ze 120 000 absolventů všech typů středních škol studovat na vysokých školách přes 60 % studentů přijatých letos do prvních ročníků.

Samozřejmě se vysoké školy snaží nabízet i žádané a kvalitní studijní programy, které mají studenty přilákat zcela korektní formou soutěže.

Vedení VUT se dosud řídí a i v budoucnu chce řídit v první řadě aspektem kvality studentů a absolventů. Tento trend by se měl výhledově zhodnotit zvyšujícím se kreditem naší školy.

Poskytovat vysokoškolské vzdělání co největšímu počtu uchazečů na naší technické univerzitě je však nutnost. Vyžaduje to doba, zvyšující se technizace společnosti, nutnost udržet krok s Evropou a světem. K tomu má přispět především úplná strukturální modularita našich studijních programů. Těžiště masovosti – bez jakéhokoliv negativního podtextu – bude nutně v bakalářských studijních programech. Jejich aktuálnost, flexibilita a především pak uplatnitelnost absolventů těchto programů na trhu práce a úspěšnost v přechodech do navazujících magisterských studijních programů bude hrát v budoucnu velkou roli. Těžiště zvyšující se kvality pak bude především v magisterských a doktorských studijních programech.

Přirozeně ani VUT nemůže ignorovat ekonomické aspekty normativního financování vzdělávací činnosti školy. Chceme hledat optimální cestu rozvoje naší vysoké školy v oblasti vzdělávání. Uvědomujeme si, že končí extenzivní rozvoj školy.

Během několika málo let bude absolvovat střední školy až o 30 tisíc maturantů méně než dnes. Máme-li je získat, musíme jim mít co nabídnout. Musíme podporovat studijní programy a obory, o které je zájem. Musíme připravovat a akreditovat nové, zejména bakalářské obory. Musíme se věnovat intenzivnímu rozvoji studijních programů v cizím, především anglickém jazyce. Nelze asi předpokládat, že počet zahraničních studentů studujících naše studijní programy ihned po vstupu do Evropské unie dramaticky poroste, je to však nutný vklad do budoucnosti.

Přijímací zkoušky tedy ano, či ne, jaký je jejich účel a cíl? Stejně jako jsou rozdíly v kvalitě vysokých škol a jejich absolventů, jsou i rozdíly v kvalitě středních škol a jejich maturantů. Pokud nebudou existovat jednotné státní maturitní zkoušky, jsou přijímací zkoušky na vysokou školu, která má stále ještě značný převis mezi přihlášenými studenty a kapacitními možnostmi školy, jedinou možností odfiltrovat uchazeče, kteří jednoznačně nemají schopnosti na technické vysoké škole studovat. To je v současné době jediný kvalitativní argument pro konání zkoušek. A VUT chce proto přijímací zkoušky v blízké budoucnosti zachovat.

Dlouho diskutovaná otázka společných přijímacích zkoušek na všech fakultách byla letos opět nastolena a projednávána na poradách s vedoucími funkcionáři jednotlivých fakult. Přestože jsme poprvé přistoupili k uznávání výsledků přijímacích zkoušek mezi všemi technickými fakultami VUT, nelze pro příští přijímací řízení kvalitně společné nebo alespoň plně srovnatelné přijímací zkoušky připravit. Existuje však již konsensus tuto možnost hledat. Ani při společných přijímacích zkouškách nepředpokládáme v danou chvíli, že budou tyto písemné zkoušky obsahově zcela jednotné. Chceme zachovat jistou míru samostatnosti fakult v přípravě alespoň části přijímacích testů. Chceme i nadále zachovat test „obecné způsobilosti“ ke studiu na fakultách VUT především zjišťováním technických, přírodovědných a ekonomických znalostí a předpokladů, tj. zařazením okruhů otázek z matematiky, fyziky, chemie, informatiky, deskriptivní geometrie apod. Předpokládáme rovněž zachování systému talentových zkoušek na Fakultě architektury a Fakultě výtvarných umění.

Nechceme a ani masově nemůžeme jít také cestou nabízet uchazečům již od prvního ročníku zapsání více studijních pro-

gramů na naší škole. Přestože to zákon umožňuje, často to nedovoluje charakter výuky na fakultách s jejich laboratořemi, praxemi, projekty apod. Až na výjimky především u velmi nadaných studentů může být tento postup problematický i pro samotné studenty. Vždyť podle zákona se každý neúspěšně ukončený studijní program započítává do doby studia a takový student musí začít dříve platit za nadstandardní dobu studia, přestože další program studuje řádně a bez problémů.

Co tedy s přijímacími zkouškami? Existuje shoda v názoru, že doba přijímání uchazečů bez přijímacích zkoušek při zachování kvality studentů a absolventů dosud neuzrála. Možná v budoucnosti. Jednotné zkoušky? Předpokládám, že v příštím roce zůstane zachován dosavadní systém. Fakulty si navzájem vyjasní a modifikují kritéria pro jejich úspěšné absolvování tak, aby bylo možno ještě ve větší míře umožnit formální přechody z jedné fakulty VUT na jinou. Předpokládám, že na akademický rok 2005/2006 mohou být připraveny na technických fakultách jednotné písemné zkoušky s jistou mírou volnosti podle specifických podmínek fakult.

Doba přináší do vysokého školství řadu dynamických změn, na něž musíme být připraveni reagovat. I náš vstup do Unie se jistě projeví v nutnosti měnit některé naše představy a pohledy na přijímání studentů. Je proto třeba s předstihem diskutovat o otázkách přijímacích zkoušek, neuzavírat si žádnou z cest vedoucích k rozvoji našeho Vysokého učení při zachování a zvyšování kvality vzdělávacího procesu a úrovně a prestiže Vysokého učení technického v Brně jako celku.

Připravil Igor Maukš

SUMMARY:

Admission exams and, in fact, everything related to study at universities is always the subject of immense interest not only of those directly involved – study candidates and universities but also of the wide public. Even if, in recent years, the number of university students has been growing steadily, there are still a considerable number of those that have not succeeded in being admitted to a university study of their liking. BUT News asked Doc. RNDr. Miloslav Švec, CSc., BUT Vice-Rector in charge of study and student affairs, about the way this year's admission exams were organized and what is in store for the years to come.

Fakulta výtvarných umění slaví desáté narozeniny

V letošním roce si Fakulta výtvarných umění VUT v Brně připomíná deset let svého trvání. Na historii založení, významné události uplynulé dekády, na současnost a také budoucnost podle data vzniku v pořadí třetího vysokoškolského pracoviště, které se v České republice věnuje výchově výtvarných umělců, se Události zeptaly děkana FaVU Prof. PhDr. Jana Sedláka, CSc.

U: FaVU VUT v Brně si v letošním roce připomíná deset let trvání. Snahy o založení umělecké akademie na Moravě jsou však již podstatně staršího data. Můžete přiblížit jejich historii?

Málokdo ví, že na Jánské ulici č. 19 stál až do přestavby centra Brna na přelomu 19. a 20. století dům, který patřil sochaři Ondřeji Schweiglovi, nejvýznamnějšímu představiteli rokokového klasicismu druhé poloviny 18. století na Moravě a ve Slezsku. Na sklonku šedesátých let zřídil ve vlastním domě privátní akademii (Hausakademie), která představovala první uměleckou školu na Moravě vůbec. K výuce používal nejen svou bohatou knihovnu a sbírku uměleckých děl, ale sepsal také studii o kresbě a především lexikon umělců a první pojednání o dějinách umění na Moravě, takže se stal s jistou nadsázkou moravským Vasarim. Nebyl to ani první, ani poslední čin, ale všechny pokusy o založení výtvarné akademie na Moravě byly až do roku 1990 neúspěšné.

U: Jak došlo ke zřízení FaVU v roce 1993?

Od listopadu 1989 vznikla řada iniciativ, ale účinné kroky podnikl profesor Ivan Ruller, tehdejší děkan Fakulty architektury VUT, který povolal z Prahy profesora Vladimíra Preclíka, sochaře, malíře, grafika a spisovatele, a svěřil mu vedení Ústavu kreslení a modelování FA VUT. V roce 1992 došlo k přejmenování na Ústav výtvarných umění FA VUT, na němž byla v říjnu zahájena výuka ve studijním programu Výtvarná umění. Prvního ledna 1993 zřídil rektor VUT profesor Emanuel Ondráček po předchozím schválení Akademickým senátem VUT a po rozhodnutí Akreditační komise MŠMT Fakultu výtvarných umění VUT v Brně. Slavnostní inaugurace nové fakulty a prvního děkana profesora Preclíka se konala 10. prosince 1993.

U: S jakými programovými myšlenkami byla výtvarná fakulta zakládána?

Zakladatelé fakulty usilovali o tři základní směry výuky: klasických disciplín malířství, sochařství a grafiky, dále designerských oborů a také nových médií. V podstatě šlo o vytvoření vysokoškolské instituce, spojující klasickou, ale zároveň moderní akademii s umělecko-průmyslovou školou. Vedle toho byl kladen důraz na teoretickou výuku, představující ve studijním plánu fakulty obsahem i rozsahem dodnes výraznou součást. Jedi-

Jubilejní výstava k 10. výročí trvání FaVU v Domě umění byla otevřena za účasti rektora VUT v Brně Jana Vrbky a děkana FaVU Jana Sedláka.

ně v Brně končí studenti magisterského stupně obhajobou dvojí diplomové práce: výtvarné (praktické) a teoretické. Nejucelejší koncepci FaVU zformuloval na podzim 1997 druhý děkan profesor Igor Zhoř, od níž se nynější FaVU liší jen minimálně.

U: Spojení technických a uměleckých disciplín není zrovna příliš obvyklé. Proč vznikla FaVU právě na půdě VUT v Brně?

Začlenění FaVU do některé z brněnských vysokých škol bylo mnohokrát diskutováno. Uvažovalo se rovněž o Masarykově univerzitě a Janáčkově akademii múzických umění. Ve prospěch VUT rozhodlo několik okolností. Zárodek fakulty vznikl na Fakultě architektury, na níž, případně na starším stavebním odboru, působily už v minulosti významné osobnosti z řad českých výtvarníků – počínaje Hanušem Schwaigrem a konče Vincencem Makovským. Na architektonické fakultě také technická sféra plynule přechází do oblasti umělecké tvorby. Začlenění výtvarné fakulty do svazku technické univerzity, i když ojedinělé, vychází vstřícně často proklamovanému požadavku humanizace techniky a skutečnosti, že digitalizace poznamenává současné výtvarné umění stejně zásadně jako jiné obory umění a vědy.

U: Za deset let existence fakulty se v jejím pedagogickém sboru objevila řada významných uměleckých osobností. Můžete některé z nich připomenout?

Z nežijících připomínám už zmíněného profesora Zhoře, historika, teoretika a kritika moderního umění, a docenta Radka

Pilaře, autora legendárního kresleného televizního seriálu O loupežníkovi Rumcajsovi, jinak významného představitele elektronické multimediální tvorby. Mezi ty, kteří již ukončili působnost na FaVU, patří zakladatelské osobnosti profesora Vladimíra Preclíka a docentů Dalibora Chatrného, Jana Rajlichy st. a Miroslava Štolfy. K nim se přiřazují profesor Jiří Načeradský a pedagogové ze zahraničí – Woody Vasulka a Barbara Benish z USA a Keiko Sei z Japonska. Neméně reprezentativní je také složení současného pedagogického sboru z renomovaných výtvarníků převážně střední generace z celé republiky i ze Slovenska.

U: Jaké místo si FaVU vzhledem k poměrně krátké době své existence (vždyť např. pražská AVU byla založena již v roce 1799) vydobyla mezi uměleckými vysokými školami u nás a v cizině a jak je vnímána naší výtvarnou a celou kulturní veřejností?

Odpovím stručnou statistikou. K prvořadým akcím domácí výtvarné scény patřily letos III. *Zlínský salon mladých* v Krajské galerii výtvarného umění ve Zlíně, *Praguebiennale 1* a *Nejmladší* ve Veletržním paláci Národní galerie v Praze. Na všech měli nejméně čtvrtinové zastoupení studenti a absolventi FaVU. V prvním ročníku soutěže *Start Point* o nejlepšího letošního absolventa vysoké výtvarné školy, kterou vypsalá Galerie Klatovy/Klenová, zvítězila Jana Besmáková z FaVU. V loňském roce jsme zaznamenali na padesát individuálních, ateliérových a skupinových výstav studentů, absolventů a pedagogů brněnské výtvarné fakulty doma i v zahraničí. S nadšenou odezvou se setkává podíl FaVU na seniorském vzdělávání Univerzity třetího

Výstava je koncipována jako retrospektivní přehlídka zaměřená výhradně na práce studentů a absolventů FaVU.

věku VUT. FaVU má značnou zahraniční mobilitu studentů i pedagogů. Byla uzavřena dohoda o spolupráci s Vysokou školou výtvarných umění v Bratislavě. V plném rozsahu studijního programu obdržela fakulta akreditaci výuky v anglickém jazyce, takže se mohlo zapsat osm libyjských studentů. Ve výčtu pozitivních ohlasů by bylo možno pokračovat.

U: Desetileté jubileum je důvodem k oslavě. Jak bude FaVU slavit?

V úterý 4. listopadu 2003 bude v 17 hodin zahájena v Domě umění města Brna jubilejní výstava k 10. výročí trvání FaVU. Výstavu jsme koncipovali jako retrospektivní přehlídku, zaměřenou výhradně na práce studentů a absolventů jako hlavního „produktu“ fakulty, při jejichž výběru byla rozhodující především umělecká kvalita. Vážíme si toho, že záštitu nad výstavou převzal rektor VUT Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc.

U: Jakým směrem by se podle Vás FaVU měla v budoucnu ubírat a co jejím pedagogům a studentům nejvíce přejete?

Před dvěma roky přešla FaVU od hierarchické k síťové struktuře, v níž jsou nejdůležitějším článkem vedoucí ateliérů, kteří určují zaměření a metody výuky a mají rozhodující slovo při výběru uchazečů o studium a při hodnocení studentů. Úroveň fakulty odvisí tudíž od uměleckých osobností v čele ateliérů, což vyžaduje prozíravou a koncepční personální politiku. V případě, že budu mít možnost i nadále vést FaVU, požádám o akreditaci doktorského studijního programu a o akreditaci habilitačních a jmenovacích řízení u vybraných studijních oborů, čímž by FaVU dosáhla rovnocenného postavení mezi fakultami VUT. Pedagogům a studentům pak přeji to nejdůležitější – tvůrčí pohodu a nevyčerpatelnou invenci.

Připravil Igor Maukš, foto Michaela Dvořáková

SUMMARY:

This year, the BUT Faculty of Fine Arts is celebrating its tenth anniversary. BUT News asked PhDr. Jan Sedlák, CSc., Dean of the Faculty of Fine Arts about the present and future of the third, by the date of establishment, institution of higher education for young artists in the Czech Republic, about the circumstances of its founding and about the important events that have happened during the first decade of its existence.

Arabské univerzity mají zájem o spolupráci

Na pozvání ministerstev vysokých škol Saúdskoarabského a Bahrajnského království navštívila obě blízkovýchodní země ve dnech 10. až 18. října 2003 delegace českého ministerstva školství vedená náměstkem pro vysoké školy Doc. RNDr. Petrem Kolářem, CSc. V delegaci byli rektor ČVUT v Praze Prof. Ing. Jiří Witzany, DrSc., rektor VUT v Brně Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc., rektor VŠCHT v Praze Prof. Ing. Vlastimil Růžička, CSc., rektorka VŠE v Praze Doc. Ing. Jaroslava Durčáková, CSc., rektor VŠB-TU v Ostravě Prof. Ing. Tomáš Čermák, CSc., a prorektorka MU v Brně Prof. MUDr. Zuzana Brázdová, M.D., Ph.D.

Byla to historicky vůbec první návštěva delegace představitelů českých univerzit v Saúdské Arábii a Bahrajnu. Delegace jednala s představiteli ministerstev vysokého školství obou zemí a s vedením tamních nejvýznamnějších univerzit a vědeckých institucí o navázání přímé spolupráce v oblasti vysokého školství, vědy a výzkumu. Ministr vysokého školství Saúdské Arábie Chálid bin Mohammed Al-Anqari předal během návštěvy náměstkovi českého ministerstva návrh mezvládní dohody, která by pro takovou spolupráci vytvořila potřebný smluvní rámec.

Ministr vyjádřil zájem o vyslání většího počtu studentů do ČR a o získání českých specialistů, kteří by mohli působit na saúdskoarabských školách a vědeckých institucích. Podle něj si je Saúdskoarabské království dobře vědomo vysoké kvality studia na českých univerzitách, pochvalně se zmínil zvláště o studiu medicíny a technických věd. Z české strany zazněl požadavek na uznávání našich vysokoškolských diplomů v SAK (zatím jsou uznávány pouze diplomy UK, VUT a MU). Ministr uvedl, že SAK je připraveno poslat do ČR expertní delegaci, která doporučí vládě akceptovat diplomy i dalších českých univerzit.

Česká delegace během svého pobytu v SAK navštívila nejprestižnější univerzity a vědecké instituce:

Univerzita krále Saúda v Rijádu

Rektor Prof. Abdulláh bin Mohamed Al-Fajsal přiblížil strukturu univerzity i její významné postavení mezi saúdskoarabskými vysokými školami – je to největší a jedna z nejstarších univerzit v SAK. Česká delegace navštívila její Technickou fakultu, která projevila zájem o vyslání svých specialistů do ČR a o spolupráci v oblasti výzkumu, výměny odborníků a publikací.

King Abdulazíz City for Science and Technology (KACST) v Rijádu

Viceprezident Dr. Abdulláh Al-Rasheed představil programy a oblasti výzkumu zaměřené převážně na petrochemii a na vybrané obory inženýrství. Vyjádřil zájem o prohloubení spolupráce v oblasti vědy a výzkumu, zejména výměny návštěv mezi KACST a AV ČR.

Fajsalova Akademie (privátní fakulta) v Rijádu

Ředitel šajch Ahmed Al-Taweel představil hlavní zaměření fakulty (informační technologie a výuka jazyků) a deklaroval zájem o užší spolupráci s českými univerzitami. Fakulta byla založena teprve před dvěma lety a je nezávislá na vládě nejen ve

Budova Univerzity krále Abdulazíze v Džiddě.

financování, ale i při uzavírání bilaterálních dohod. Šajch nabídl spolupráci v oblasti informačních technologií, projevil zájem o uzavření takové dohody a také o návštěvu ČR.

Petrochemická univerzita krále Fahda v Dammánu

Rektor Dr. Chálid S. Al-Sultán představil univerzitu, která vychovává specialisty pro saúdskoarabský průmysl a pro petrochemickou společnost Saudi Aramco. Univerzita ročně investuje do výzkumu 10 mil. USD (její roční rozpočet je 170 mil. USD). Rektor vyjádřil naději na navázání přímé spolupráce s českými univerzitami a zajímal se o úroveň jejich studia v anglickém jazyce.

Univerzita krále Fajsala v Dammánu

Hlavním cílem univerzity je výchova specialistů v oblasti medicíny a architektury. Rektor Dr. Yussuf M. Al-Gindan prezentoval zájem o spolupráci v oblasti architektury, výzkumu, postgraduálního studia, dále o studium medicíny – farmacie, fyzioterapie a stomatology.

Univerzita krále Abdulazíze v Džiddě

Rektor univerzity Prof. Osama S. Taveb projevil zájem o navázání užší spolupráce s některými z českých škol. České univerzity nabídl možnost postgraduálního studia technických věd, medicíny a ekonomie. Hostitelé se zajímali o spolupráci ve vědeckém výzkumu, grantech, o výměnu specialistů, vyslání studentů do ČR a o účast na konferencích a sympoziích.

Na závěr pobytu v Saúdské Arábii navštívila delegace v Džiddě dvě soukromé fakulty pro výuku dívek – *Effat fakulta* a *Fakulta Dar Al-Hekma*. Jsou zaměřeny na oblast zdravotnictví,

sociální péče a designu. Vedení obou fakult se zajímalo o spolupráci v oblasti vysílání studentek na postgraduální studia, o krátkodobé studijní stáže a o vyslání českých specialistek. Převážná většina vyučujících (pouze ženy) získala doktorát na nejprestižnějších univerzitách v USA nebo Kanadě.

Ze Saúdské Arábie se delegace 15. října přesunula do Bahrajnského království. Také zde proběhlo nejdříve jednání s bahrajnským ministrem pro vysoké školy. Představitelé našeho ministerstva a vysokých škol poté zavítali na *Gulf University*. Na jejím financování se podílejí všechny země oblasti a podle svého příspěvku mají přiděleny kvóty pro své studenty. Rektorka Dr. Rafia Obaid Ghubash uvedla, že univerzita je střediskem výchovy odborníků pro země Zálivu v oblasti medicíny, ochrany životního prostředí a biotechnologií. *Gulf University*, která spolupracuje s Holandskem, Francií a Velkou Británií, má zájem o navázání spolupráce i s univerzitami českými. Dr. Ghubash zdůraznila, že univerzita je nezávislá na bahrajnské vládě, a může proto uzavírat dohody o spolupráci bez jejího souhlasu. *Gulf University* je na rozdíl od univerzit v SAK univerzita smíšená, studují na ní společně dívky i chlapi.

„Cílem naší cesty bylo seznámit se s profilem vysokého školství v Saúdkoarabském a Bahrajnském království, abychom zjistili, v jakých oblastech je možné rozvíjet vzájemnou spolupráci. Na všech univerzitách a vědeckých institucích, které jsme navštívili, jsme byli přátelsky přijati. Mohli jsme se přesvědčit o rozsáhlé investiční výstavbě svědčící o současném rozvoji vysokoškolského vzdělávání a podpoře vědeckého bádání. V obou zemích jsme se setkávali s velkým zájmem o spolupráci zejména

Na všech univerzitách a vědeckých institucích byla česká delegace přátelsky přijata.

na v oblasti technických oborů, informačních technologií a medicíny. Hovořili jsme o možnostech spolupráce, která by se týkala vzdělávání saúdkoarabských studentů u nás na všech úrovních studia – bakalářském, magisterském i doktorandském, a to v jazyku českém i anglickém. Samozřejmě také o výjezdech našich studentů, o výměně odborníků, o spolupráci ve vědě a výzkumu, výměně informací o studijních programech a grantech, o vzájemné účasti na konferencích a symposiích.

Všechny velké univerzity navštívené v Saúdké Arábii byly mužské – studenti, pedagogové i ostatní zaměstnanci jsou muži. Navštívili jsme i dvě ženské fakulty, které jsou specializované na oblast zdravotnictví, sociální péče a designu – obě v Džidě. Za zmínku stojí, že převážná část jejich profesorek získala své vzdělání v USA, Kanadě a Velké Británii. Velice zajímavá byla návštěva privátní Fajsalovy Akademie v Rijádu. Specializuje se na informační technologie a výuku jazyků. Její vedení projevilo velký zájem o spolupráci a počítáme s brzkou návštěvou ředitele Ahmeda Al-Taweela na naší univerzitě,“ uvedl rektor VUT v Brně Prof. Jan Vrbka.

Podle rektora Vrbky je nyní velice vhodný okamžik pro navázání užších kontaktů ve vzdělávání, vědě a výzkumu s univerzitami v arabském světě. „Arabské země chtějí své dosavadní vazby na USA, Kanadu a Velkou Británii diverzifikovat i na další evropské státy. A to se týká i naší republiky, zvláště proto, že naše vysokoškolské vzdělávání má v arabském světě dobrou pověst. Opravdový zájem o rozšíření spolupráce ve vzdělávání jsme při návštěvě v Saúdké Arábii a Bahrajnu pocítovali na každém kroku,“ říká rektor Vrbka. Současně upozorňuje, že kromě potíží při uznávání našich vysokoškolských diplomů v arabských zemích se dá očekávat ještě jeden problém. „Vědomostní úroveň absolventů středních arabských škol nebude, vzhledem k vysokému podílu humanitních a religiózních předmětů, zřejmě odpovídat našim zvyklostem. Proto při eventuálním výběru uchazečů o studium na českých univerzitách budou nutné přijímací zkoušky, které ověří jejich znalosti,“ podotkl rektor Vrbka.

Pro členy delegace připravili organizátoři cesty i doplňkový program – prohlídku několika muzeí a projíždku jachtou po Rudém moři.

Připravil Igor Maukš

For Summary see page 30.

Stanovisko VUT v Brně ke kauze bývalých studentů

VUT v Brně podalo stížnost k Ústavnímu soudu ČR ve věci sporu svých bývalých studentů z Fakulty architektury s někdejší předsedou komunistické organizace na této škole. Vysoká škola si u Ústavního soudu stěžuje na postup Městského a Krajského soudu, kterým jí nebylo umožněno vstoupit do sporu na straně žalovaných jako vedlejší účastník. Ke kauze bývalých studentů vydalo nyní VUT v Brně stanovisko, které přinášíme. (Celý případ má znovu posuzovat Městský soud v Brně. Bývalí studenti se rovněž obrátili na Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku.)

Již třináct let se vede soudní spor, jehož předmětem je vyjádření studentů Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně (VUT). Bylo to 11. ledna 1990, kdy na shromáždění akademické obce označili studenti pět učitelů za osoby, které buď po stránce odborné, morální, nebo politické neodpovídaly jejich představě o profilu akademického pracovníka. Ve vyjádření také uvedli, že se nebudou zúčastňovat jakékoliv jejich výuky, a požadovali, aby všichni zvážili své možnosti a schopnosti dalšího působení na škole. Mezi těmito učiteli byl také tehdejší předseda ZO KSČ Ing. arch. Jan Snášel, CSc., kterého mj. označili za člověka, který vůči studentům a pedagogům zneužívá politického postavení. Toto vyjádření, jako akt odporu proti komunistickému režimu, bylo odhlasováno a za studentskou část akademické obce třemi studenty podepsáno.

Vysokoškolský student má možnost se o svém učiteli vyjádřit, má právo jej hodnotit nebo na jeho adresu vyslovit kritiku, a učitel má na druhé straně právo se vůči kritice ohradit a na akademické půdě se obhájit. Pak je tady ještě vedení fakulty, příp. školy, které celou situaci musí vyhodnotit a vyvodit z ní závěry. To se stalo i v tomto případě a nakonec Ing. arch. Snášel školu musel opustit. Vyjádřením studentů se Ing. arch. Jan Snášel cítil poškozen a proti jeho signatářům podal žalobu. Nastal neočekávaný a vyčerpávající proces mnoha stání před Městským, Krajským i Nejvyšším soudem. Městský soud v Brně několikrát žalobu zamítl, Krajský soud v Brně však tyto rozsudky zrušil a nakonec v roce 2002 změnil rozsudek ve prospěch žalobce. Studenti se odvolali k Nejvyššímu soudu, který tento rozsudek zrušil a vrátil opět celý případ k projednání u Městského soudu.

V tomto okamžiku se VUT rozhodlo vstoupit do sporu na straně svých bývalých studentů. Tento krok zcela legitimně umožňuje český právní řád. Městský soud v Brně svým usnesením ze dne 4. 7. 2003 rozhodl, že VUT v Brně do řízení jako vedlejšího účastníka na straně žalovaných nepřipustí. Ve zdůvodnění se mimo jiné uvádí, že výsledek sporu nemůže žádným přímým způsobem zasáhnout do právního postavení vedlejšího účastníka a že výsledek sporu ani žádné budoucí právní vztahy nevyvolá. Soud dospěl rovněž k závěru, že spojitost mezi VUT v Brně a žalovanými je natolik volná, že nezakládá existenci jakéhokoliv konkrétního hmotně právního zájmu na vítězství žalovaných ve sporu.

Toto rozhodnutí je pro nás překvapivé a v jistém smyslu i šokující. Naprosto pomíjí fakt, že k události došlo na půdě

naší alma mater, že šlo o naše studenty a následně absolventy – úspěšné architektky. Chceme-li budovat skutečně demokratickou společnost, potom musíme dodržovat zásady, které jsou samozřejmě pro vyspělé demokracie. A jednou z nich je společenství vysoké školy a jejích absolventů, které není omezeno pouze na období studia, ale je trvalé. A právě tato vazba přispívá k rozvoji společnosti v oblasti vzdělávání, vědy, výzkumu a kultury. Každá univerzita má zájem – a jsme přesvědčeni, že i povinnost – zajímat se o osud svých absolventů a podporovat je v situacích, kdy se jim děje křivda. To platí bez výhrad i v tomto případě. Dále zmíněné rozhodnutí nepostihuje fakt, že případ má spojitost s obdobím, kdy studenti byli hlavními hybateli společenských změn, které naši společnost navrátily k demokracii a svobodě. Šlo o mladé lidi, kteří tíživě pocítovali potřebu očisty společnosti, o generaci, která se nebála vystoupit ze stínu svých otců a ukázat prstem na ty, kteří nesli nesmyslnou zodpovědnost za všechna léta příkoří. Budí to v nás zdání všeobecně registrované ztráty paměti.

Je s podivem, že soud nepřihlédl ani k tomu, že VUT jako vedlejší účastník vstupuje do sporu také z toho důvodu, aby tímto krokem sdělilo zájem o záchytu obecných principů ochrany akademických práv a svobody projevu, jak je zaručují naše Ústava, Listina základních práv a svobod i Zákon o vysokých školách. Dále považujeme za nesprávné, že tíha vzniklé situace je přenášena pouze na tři statečné signatáře. Na případ je nutno nahlížet i se všemi důsledky jako na vyjádření vůle celé studentské obce nebo alespoň těch, kteří na předmětném shromáždění akademické obce zvedli na výraz souhlasu ruku. Vše vnímáme ve světle svobodného a samosprávného studentova projevu, otevřené a svobodné diskuse o otázkách etických a společenských.

To jsou zásadní důvody, proč se VUT proti zmíněnému rozhodnutí Městského soudu v Brně odvolalo. Odmítnutí VUT jako vedlejšího účastníka vyvolává reakce, které celou situaci komplikují, zatemňují a ztajemňují. Zvláště při vědomí, že akademická práva a svoboda jsou nezbytnými součástmi právního státu, má naše univerzita bytostný zájem, aby mluvčí studentů nebyli za své postoje a názory projevené na akademické půdě jakkoliv postihováni.

Jan Vrbka, rektor VUT v Brně
František Zbořil, předseda Akademického senátu VUT v Brně
Josef Chybík, děkan Fakulty architektury VUT v Brně

Z archivu VUT v Brně: Historie výuky letectví

Brněnská technika vznikala v lůně německého Technického učiliště založeného v roce 1849. Jako samostatná Česká vysoká škola technická se konstitovala o 50 let později. Patřila k velmi progresivním technickým školám v Evropě, a proto nemohla zůstat netečná k tak perspektivnímu a významnému technickému oboru, jakým je letectví. Počátky jeho výuky na brněnské technice (tehdy Vysoká škola technická dr. Edvarda Beneše) spadají do roku 1937, kdy se ke specializaci motorová doprava přidružilo studium letectví. Výukou encyklopedie stavby letadel byl pověřen docent V. Hacura. Úsilí vybudovat pro Moravu centrum leteckého vysokého školství bylo násilně přerušeno uzavřením vysokých škol v roce 1939.

Poválečná obnova

Ohledně osvobození v roce 1945 se na brněnské technice pokračovalo v započatém díle. S velkým elánem se připravuje zahájení řádné výuky letectví. Za iniciativní podpory tehdejšího rektora Vysoké školy technické (VŠT) v Brně Prof. J. Kožouška byly postupně v letech 1945 až 1948 zřízeny čtyři letecké ústavy. Jejich přednosty byli jmenováni profesori F. Sekanina, J. Špunda, F. Pospíšil a V. Smolař. První dva jmenovaní působili na VŠT již před válkou. Ve školním roce 1948/1949 obsahoval studijní plán odboru strojního inženýrství ve skupině motorová vozidla a letectví již dostatečně široký rejstřík leteckých disciplín.

Padesátá a šedesátá léta

Slibně se rozvíjející duchovní základnu letectví na VŠT v Brně postihla v roce 1951 nečekaná metamorfóza – nechtěná a násilná přeměna civilní brněnské techniky ve Vojenskou technickou akademii (VTA). Civilní Vysoká škola technická v Brně přestala existovat. Ve vyšším zájmu všechny její budovy a veškerá zařízení pohltila VTA. Profesorský sbor, pokud neodešel na jiné školy, většinou navlékli do uniforem. Podobně se naložilo i se studenty VŠT. Závazek, že VTA bude vychovávat nadále také inženýry stávajících technických oborů pro civilní potřeby, tato škola nenaplnila. VTA pokračovala pouze ve výchově vysokoškolských kádrů pro obory, které se bezprostředně týkaly speciálního vojenského a zbrojního průmyslu. K nim samozřejmě patřilo od samého vzniku VTA i letectví. Neudržitelná situace ve výchově inženýrů pro ostatní obory civilního průmyslu si brzy žádala řešení. Průmyslově silná moravská část republiky velmi záhy pocítila palčivý nedostatek inženýrů. Praktické potřeby si vynutily znovuzřízení civilní techniky v Brně. Za velmi obtížné situace, iniciativní a obětavou prací bývalých profesorů VŠT, za shovívavé pomoci VTA, se v roce 1956 obnovila brněnská civilní technika pod novým názvem Vysoké učení technické. Bohužel se obnovila bez výuky letectví. Ta nadále monopolně patřila VTA, která se později přejmenovala na Vojenskou akademii Antonína Zápotockého (VAAZ). Výchova leteckých specialistů vojensko-průmyslových oborů na VAAZ skončila

v roce 1970. V následujících letech na VAAZ pokračovala jen nepravdělná výuka podnikových stipendistů, kteří ke studiu leteckého inženýrství přecházeli v závěru studia z jiných vysokých škol.

Osmdesátá léta a znovuo- obnovení výuky letectví

Zrušení řádné výchovy leteckých inženýrů na VAAZ mělo brzy odezvu ve zřízení katedry letadel na strojní fakultě ČVUT v Praze. S historicky zanedbatelným odstupem se totéž podařilo i na VUT v Brně. Výnosem ministerstva školství ČSR ze dne 31. 1. 1982 byla na tehdejší strojní fakultě VUT schválena výuka oboru „letadlová technika“ a ke dni 1. dubna 1982 byla zřízena katedra letadel. Prvním vedoucím obnovené katedry letadel byl jmenován Doc. Ing. Karol Filakovský, CSc. Oborová výuka byla zahájena ve školním roce 1983/1984. Obnova výuky letectví na civilní technice nebyla o nic jednodušší než její budování na počátku. Obtíže spočívaly především v nedostatečném materiálním vybavení. Poněkud lepší situace byla v „živém inventáři“. Mnozí z kvalifikovaných učitelů, kteří museli v rámci tzv. husákovské normalizace z VAAZ odejít, prokázali na VUT, že své učitelské „řemeslo“ nezapomněli, a zasloužili se o to, že od samého počátku byla výuka letectví na VUT obnovena na vysoké úrovni. Škoda jen, že většina z nich dnes patří k seniorům svého oboru. Vědomi si své historické role obětavě předávali své cenné zkušenosti mladším nástupcům. Částečné nápravy křivd z padesátých let, spáchaných v duchu stalinské megalomanie a militantní ideologie komunistickým režimem, se VUT dostalo až po revoluci v roce 1989.

Přednosta leteckého ústavu
Prof. František Sekanina

Porevoluční vývoj

Díky obětavé práci nepočteného kolektivu katedry letadel ve spolupráci se stálým okruhem externích učitelů si obor letadlová technika vydobyl své pevné místo ve struktuře studijních oborů na fakultě strojního inženýrství (FSI). Patří k atraktivním a ná-

ročným vědecko-technickým oborům, jimiž se pyšní jen nemnoho nejvyspělejších technických univerzit a vysokých škol v Evropě.

Porevoluční výuka tohoto oboru doznala řady změn a inovací jak svou předmětovou skladbou, tak i obsahovou náplní u tradičních leteckých disciplín. Hlavní pozornost je soustředěna na problematiku civilního všeobecného letectví. Modernizace učebního procesu se ubírá cestou komputelizace a počítačové podpory inženýrských prací. Počáteční nedostatečné vlastní laboratorní vybavení se kompenzovalo exkurzemi do leteckých závodů a odbornou praxí.

V porevolučním období nastaly akademicky svobodnější podmínky i pro další rozvoj katedry letadel. Padla železná opona. Otevřeli jsme se světu, svět se otevřel nám. Začíná klima vhodné pro širší mezinárodní spolupráci, jejíž absence za socialismu nás vehnala do role téměř rozvojové země. S určitými pocity lítosti nad tím, kde jsme mohli být, nebýt naši chybné politické volby v roce 1948, přijímáme nyní pomoc Evropského společenství. Jednou z významných mezinárodních aktivit, do níž se katedra letadel VUT aktivně zapojila, byla akce TEMPUS. V rámci této organizované mobility studentů a učitelů byla plně využita možnost poznávat, přebírat a vyměňovat si zkušenosti s věhlasnými evropskými technickými univerzitami a pracovišti, kde se pěstují letecké vědy a vychovávají letečtí inženýři.

Vznik Leteckého ústavu

V roce 1993 přistoupila FSI k transformaci kateder na vyšší pedagogické a výzkumné celky – ústavy. Letecký ústav byl zřízen 1. 5. 1993 a jeho prvním ředitelem byl jmenován dosavadní vedoucí katedry letadel Prof. Ing. Antonín Píštěk, CSc., odborník z praxe, který výuku i práci Leteckého ústavu ještě větší měrou přimyká potřebám průmyslové praxe. Práce ve prospěch leteckého průmyslu přináší první ovoce. Svědčí o tom například řada projekčních studií letounů i ultralehkých letounů (KP-2U „Sova“). Nosnými směry, jimiž se Letecký ústav mimo jiné profiluje v oboru letadlové techniky, jsou v první řadě moderní výpočtové metody v oblasti komplexní pevnostní a dynamické analýzy leteckých konstrukcí. Dále to je oblast aerodynamiky a mechaniky letu se zaměřením na zpřesňování výpočtových

modelů pro účely projektování letadel. V tomto směru je Letecký ústav velmi dobře vybaven počítačovou technikou i špičkovými programovými systémy. Výzkumné výkony Leteckého ústavu vzrostly vznikem Centra leteckého a kosmického výzkumu, do budováním zkušebny letecké techniky pro pevnostní a dynamické zkoušky letadel a jejich celků, jakož i vybavením dvěma vlastními letadly pro letová měření. Toto vysokoškolské pracoviště, vedle výukových a výzkumných úkolů, realizuje nadále vývojové práce pro český státní i soukromý letecký průmysl, především v moravském regionu (projekt letounu VUT-100 „Cobra“). Soustředění výzkumu, vývoje a výuky pod jednu střechu se zcela zákonitě projevuje ve zkvalitnění přípravy našich absolventů pro praxi v oboru letadlová technika.

Vzhledem k tomu, že rok 1993 byl zároveň rokem, v němž se rozdělila československá federace, Letecký ústav rozšířil svou pedagogickou náplň o výuku specializace provoz letadel v magisterském studijním programu. V roce 1995 vycházejí první absolventi této specializace, kterou do rozdělení federace monopolně zajišťovala tehdejší Vysoká škola dopravy a spojů v Žilíně, nyní Žilinská univerzita, se kterou nadále v této oblasti spolupracujeme. V současné době je Letecký ústav také držitelem certifikátu, který ho opravňuje v rámci tříletého praktičtější orientovaného bakalářského studia k teoretické výuce profesionálních pilotů dle celoevropsky platného předpisu JAR-FCL 1.

Doc. Ing. Vladimír Daněk, CSc.,
Letecký ústav FSI VUT v Brně

SUMMARY:

The Brno Technical University had been formed within the German Technical School founded in 1849. As an independent Czech institute of higher engineering education, it was established 50 years later. Ranking among very progressive European engineering schools, from the start, it had adopted a very active attitude towards aviation, a promising major field of engineering of that time. The origins of aviation teaching at the Brno Technical University date back to 1937.

Ejhle světlo – pozoruhodná výstava v Moravské galerii

Ve dvou budovách Moravské galerie v Brně – v Místodržitelském paláci na Moravském náměstí a v Umělecko-průmyslovém muzeu v Husově ulici – byla 16. října otevřena výstava Ejhle světlo. I když vystavené exponáty tvoří na první pohled změť výtvarných žánrů, uměleckých přístupů a jmen, která od sebe dělí někdy i staletí, má pozoruhodná výstavní akce silné vnitřní pojítko – fenomén světla. Koncept ambiciózního projektu naznačuje i podtitul výstavy – Světlo mezi uměním, spiritualitou a vědou.

Kurátor PhDr. Jiří Zemánek výstavu rozčlenil do čtrnácti kapitol, o jejichž zaměření vypovídají samotné názvy: Světlo romantiků, Ticho a světlo, Světlo zjevení, Imaginace ohně, Světlo–stín, Světlo–tvar, Světlo–barva, Slunce, Kosmos, Transparence, rozklad a zrcadlení světla, Světelné divadlo, Kinetismus, Umění nových médií a Architektura a světlo. Uvnitř těchto skupin jsou pak sdružena díla na základě vnitřních námětových nebo symbolických souvislostí, jdoucích napříč vývojem dějin umění bez ohledu na autora, dobu vzniku či použité médium. „Světlo propojuje dva světy. Hledí do fyzického i do toho duchovního,“ zdůraznil Zemánek magičnost i odvěkou fascinací člověka světlem.

Vernisáž výstavy proběhla za velkého zájmu návštěvníků.

Expozice kinetického umění.

Samotný výčet autorů potvrzuje, že se na výstavě podařilo soustředit vysokou kvalitu. Namátkou lze z celé plejády českých špiček jmenovat Františka Kupku, Václava Ciglera, Stanislava Libenského, Jaroslavu Brychtovou, Václava Boštíka, Huga Demartiniho, Radoslava Kratinu, Václava Krůčka, Olgu Karlíkovou, Dalibora Chatrného, Adrienu Šimotovou nebo Jindřicha Štyrského. Opomenuta nebyla ani časem prověřená díla fotografů Františka Drtikola, Jaromíra Funkeho, Josefa Sudka, modernistů Josefa Šímy, Jana Zrzavého nebo sochaře Otto Gutfreunda.

Pozornost věnuje výstava samozřejmě i světlu v architektuře. Ke slovu se dostávají barokní stavby Jana Blažeje Santiniho, vedle něj rovnocenně vystupuje plejáda funkcionalistických architektů (vystaveny jsou fotografie z řady jejich brněnských realizací) spolu s Janem Kaplickým a jeho studiem Future Systems nebo mladým autorem Federico Díazem. Sekce Umění nových médií připomíná velkolepé realizace světelného divadla scénografa Josefa Svobody z konce 50. let, oddíl věnovaný kinetismu zase oživuje světelné představení Petra Nikla. Nechybí ani světelný počítač Jiřího Černického či kinetický objekt Zdeňka Pešánka.

Výstava Ejhle světlo je pro Moravskou galerii projektem roku. Na její přípravě se významným způsobem podíleli i odborníci z Fakulty výtvarných umění VUT v Brně. Nakladatelství VUTIUM spolupracovalo na vydání rozsáhlé doprovodné

publikace. „Velmi si vážíme skutečnosti, že se právě tato výstava stala předmětem spolupráce obou našich institucí v době, kdy si VUT v Brně připomíná 10. výročí založení Fakulty výtvarných umění. Věřím, že naše spolupráce bude oboustranným přínosem pro VUT v Brně i pro Moravskou galerii a že ji do budoucna budeme dále rozvíjet,“ řekla PhDr. Kateřina Tlachová, pověřená vedením Moravské galerie. MG připraví po dobu konání výstavy pro studenty VUT v Brně v každém měsíci jeden zvláštní doprovodný program – prohlídku s výkladem kurátora, přednášku, workshop, koncert apod. Kromě toho bu-

dou mít studenti VUT po celou dobu výstavy vstup zdarma. Výstava Ejhle světlo v Moravské galerii potrvá do 29. února 2004.

Připravil Igor Maukš, foto Michaela Dvořáková

SUMMARY:

In two buildings of the Moravian Gallery in Brno – in the Governor's Palace in the Moravské náměstí and in the Museum of Applied Arts in the Husova Street, an exhibition entitled „Ejhle světlo“ (Look light) was opened on 16th October.

OSRAM Bruntál spol. s r.o.

NABÍZÍME UPLATNĚNÍ STUDENTŮM A ABSOLVENTŮM TĚCHTO OBORŮ:

STUDENTI

Co Vám nabízíme?

- Umožníme Vám seznámit se během studia v rámci krátkodobých pracovních stáží s praktickou aplikací poznatků Vámi studovaného oboru
- Poskytneme Vám podporu při tvorbě diplomových prací, které budou řešit dílčí otázky naší společnosti

Co od Vás očekáváme?

- Výborné studijní výsledky a orientaci ve studovaném oboru
- Chuť využít znalosti v praxi v rámci studijních stáží či zpracování diplomových prací v naší firmě

ABSOLVENTI

Co Vám nabízíme?

- Zajímavou a samostatnou práci v silné a prosperující společnosti patřící do nadnárodního koncernu SIEMENS AG
- Možnost profesního růstu a podporu odborného i jazykového vzdělávání
- Pracovní stáže v sesterských společnostech OSRAM
- Motivující ohodnocení odpovídající kvalitě odvedené práce
- Sociální výhody (jazykové vzdělávání, příspěvky na stravování, pět týdnů dovolené, příspěvek na penzijní pojištění, zaměstnanecké slevy na produkty koncernu)
- Zajišťujeme ubytování a podporu při zajištění trvalého bydlení ve městě Bruntál a okolí

Co od Vás očekáváme?

- Aktivní znalost anglického, případně německého jazyka, uživatelskou znalost práce na PC
- Schopnost týmové práce, iniciativu, vysoké pracovní nasazení a vytrvalost
- Zájem učit se a pracovat na svém osobním profesním rozvoji

KONTAKTUJTE NÁS

OSRAM Bruntál spol. s r.o. (Personální oddělení), Zahradní 46, 792 01 Bruntál
Tel. č.: 554 793 218, e-mail: marketa.hrychova@osram-bruntal.cz

- **Materiálové inženýrství**
- **Konstrukční a procesní inženýrství**
- **Strojírenská technologie a průmyslový management**
- **Strojírenská technologie**
- **Řízení jakosti**

Společnost OSRAM Bruntál spol. s r.o. je expandující společnost se stoprocentní zahraniční účastí patřící do koncernu SIEMENS. Našimi hlavními aktivitami jsou výroba a prodej wolframových a wolframkarbidových prášků používaných při výrobě nástrojů ze slinutých karbidů a wolframových slitin. 97 % naší produkce dodáváme na celosvětové trhy. V druhé polovině roku 2001 jsme zahájili výrobu jemných wolframových drátů a spirál pro světelnou techniku. Naším cílem je do roku 2004 získat silné postavení evropské jedničky v produkci tohoto sortimentu. Nová výroba přináší nové pracovní příležitosti.

K diskusi: Co je to odborná angličtina?

Poslední dobou často slyšíme o internacionalizaci českého vysokého školství, jejíž stav připravenosti bude již brzo prověřen vstupem ČR do Evropské unie. Je nasnadě, že internacionalizace, tzn. zmezinárodnění českého vysokého školství, nemůže nastat bez dobré znalosti cizích jazyků. Nejdůležitějším cizím jazykem se všeobecně stává angličtina, protože je nejvíce rozšířená. Zároveň je angličtina *profesním jazykem elektrotechnického inženýrství*, protože většina vědeckých knih a jiných publikací tohoto oboru je napsána právě anglicky.

Jaká je to angličtina, jak se liší od té, kterou slyšíme ve filmech, čteme v beletrii, používáme pro běžnou komunikaci v sociálních situacích, zkrátka, jak se liší od té *obecné* angličtiny? *Odborná* angličtina se liší zásadně, protože má jinou funkci, jiný účel než angličtina *obecná*. Funkcí odborné angličtiny je vytvářet a popisovat nové koncepce, dokazovat hypotézy, odhalovat vnitřní zákonitosti jevů, pojmenovávat a popisovat nové jevy a vztahy mezi nimi, definovat nově objevené zákonitosti. K tomu odborná angličtina musí používat odpovídající jazykové prostředky. Musí být objektivní, přesná, bez emocí a individuality, musí logicky a chronologicky vyjadřovat sdělované. Formou psané odborné angličtiny je monolog, její větná skladba je monotónní a hutná s typickým užitím větných kondenzorů (to jsou gerundiální, participiální a infinitivní vazby místo vedlejších vět uvozených spojky) a s použitím stereotypní slovní zásoby. Tyto uvedené vlastnosti jsou typické pro styl odborné angličtiny, což je *styl vědy a techniky* a jeho subkategorie *populárně naučný styl*. Subkategorie populárně naučného stylu se liší stupněm formálnosti. Může totiž obsahovat slova hovorová – neformální, jak je zřejmé např. v článkách časopisu *the New Scientist*, které používáme při výuce studentů FEKT a FIT. Škála formálnosti má několik stupňů – od oficiálního jazyka, přes formální k hovorovému, dialektu až po výrazy, které jsou obecně tabu. Styl odborné angličtiny také vykazuje různou modalitu, což laicky vyjádřeno znamená různé slohové útvary s různým účelem, např. vědecká kniha s členěním na kapitoly a podkapitoly, technická zpráva, příspěvek na konferenci nebo článek v odborném vědeckém časopise atd.

Odborný styl tedy není tvořen pouhými speciálními termíny oboru, jak se většina laické veřejnosti domnívá. Je pravda, že elektrotechnické texty používané na naší fakultě obsahují průměrně třicet procent speciálních termínů ve slovní zásobě. Takové množství speciálních výrazů už má vliv na gramatickou strukturu věty, zejména na větnou skladbu, jak je uvedeno výše. Ta je potom součástí stylu, který je nejdůležitějším charakteristickým rysem odborné angličtiny. Je to *styl vědy a techniky*. V psaném odborném jazyce je dalším typickým rysem jeho *formát*, který je poměrně tradiční a nenápaditý, a to zejména v knihách. Je ozvláštňen formálním členěním (např. číslované odstavce), které podporují logický a chronologický po-

stup sdělovaného, a také tabulkami či obrázky, které dokumentují sdělované teorie nebo zobrazují popisované přístroje. S použitím počítačů se formát stává variabilnějším a více dovede zaujmout čtenářovu pozornost.

Míra formálnosti odborného stylu je závislá na *receptorovi*, tedy posluchači nebo čtenáři, a současně i na jejím producentovi, tj. mluvčím nebo pisateli. Čím více je receptor vzdělán ve svém oboru a čím lépe ovládá angličtinu, tím složitější odborné texty nebo konverzace dokáže vnímat a později sám i produkovat. *Dobrá znalost oboru společně s dobře zvládnutými jazykovými strukturami angličtiny – to jsou dvě podmínky osvojení si odborné angličtiny a jejího využívání v profesi*. Taková profesní jazyková dovednost nepochybně přispěje k uplatnění našich absolventů na evropském, mezinárodním trhu práce, poněvadž přispívá k rozšíření jejich kvalifikace a zabezpečení jejich sociálního postavení.

Cílem Ústavu jazyků FEKT je pomáhat studentům v porozumění odbornému anglickému jazyku a hlavně naučit je tento profesní jazyk aktivně používat. Pravidla a charakteristické rysy angličtiny pro elektrotechnické účely, které byly v rámci našeho výzkumu definovány na základě analýzy odborných elektrotechnických textů, jsou součástí metodických postupů, zejména při výuce doktorandů.

PhDr. Milena Krhutová,
vedoucí Ústavu jazyků FEKT VUT v Brně

SUMMARY:

We have been hearing quite a lot lately about internationalizing the Czech universities, and the expected EU accession of the Czech Republic will tell what has actually been achieved. No doubt, this internationalization of the Czech system of higher education cannot be effected without a good knowledge of foreign languages.

Fórum průmyslu a vysokých škol začíná nabírat druhý dech

Fórum průmyslu a vysokých škol vzniklo již před několika lety. Jeho činnost však dosud nepřinášela očekávané výsledky – větší propojení univerzit s průmyslovou praxí a tím i snadnější transfer výsledků vývoje a výzkumu do praxe. Nyní se zdá, že se situace zlepšila a fórum získá tolik potřebný impuls. Ministryně školství Petra Buzková totiž ustavila svůj nový poradní orgán, ve kterém mají zastoupení rektori českých technických univerzit a představitelé největších průmyslových firem, které u nás působí. Slibné je, že se tak stalo rovněž na základě iniciativy průmyslové sféry.

„Vysoké školy plní nejen funkci vzdělávací a vědecko-výzkumné instituce, ale zejména technické univerzity mají své významné poslání v oblasti inovací technologií a vývoje nových produktů hmotné i nehmotné povahy, což má pozitivní dopad na rozvoj celého našeho hospodářství. Toho si je vědom i průmysl, zejména proto, že jeho rozvoj vyžaduje vysoce vzdělané a flexibilní inženýry. Souvisí to samozřejmě i s tím, že v poslední době vstupují do České republiky velcí zahraniční investoři, kteří zde budují nejen výrobní zařízení, ale počítají u nás i s vlastním vývojem. Proto si myslím, že iniciativa ministerstva přišla ve správnou dobu,“ je přesvědčen Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc., rektor VUT v Brně a člen poradního orgánu ministryně.

Letos na podzim se uskutečnila dvě jednání fóra. Na zářijovém, které proběhlo za účasti ředitelů významných podniků a představitelů technických univerzit, zástupců ministerstva školství, ministerstva průmyslu a obchodu a dalších institucí, byl ustaven poradní sbor ministryně. Byli do něj nominováni Prof. Ing. Jiří Witzany, DrSc., rektor ČVUT v Praze, Prof. Ing. Zdeněk Vostracký, DrSc., rektor ZČU v Plzni, Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc., rektor VUT v Brně, Ing. Pavel Kafka, generální ředitel Siemens, s.r.o., Ing. Vratislav Kulhánek, předseda představenstva Škoda Auto, a.s., a Ing. Antonín Kolář, generální ředitel Appian Group, a.s. Za MŠMT je členem Dr. RNDr. Petr Kolář, CSc., náměstek ministryně pro vysoké školství.

V říjnu proběhla další schůzka poradního sboru. Předmětem jednání bylo:

1. Vytvoření zvláštního fondu na podporu technického vzdělávání.
2. Vytváření „klastrů“ firem okolo technických univerzit.
3. Účast zástupců průmyslu v hodnotících grémiích pro výzkumné záměry a program výzkumných center.
4. Koordinace udílení cen za výzkum a vývoj.
5. Doplnění Akreditační komise o zástupce průmyslu.
6. Vytvoření společné informační databáze v oblasti technického vzdělávání a uplatnění absolventů technických vysokých škol.
7. Problematika nepřímé podpory výzkumu a vývoje – daňové odpisy, pobídky apod.

8. Provázanost a koncentrovanost zdrojů na podporu výzkumu a vývoje.
9. Legislativní rámec sponzoringu přístrojového vybavení vysokých škol.
10. Legislativní rámec pro zakládání spin-off firem.
11. Vyjasnění profilu absolventa bakalářského studia technických oborů.

„Zástupci průmyslové sféry na jednáních jasně deklarovali svůj zájem podpořit rozvoj technických vysokých škol. V úvahu připadá mj. zřízení zvláštního fondu utvořeného na podporu technického vzdělávání, z kterého mohou být v budoucnu hrazena stipendia, praxe nebo přístrojové vybavení a prakticky orientovaný výzkum na univerzitách. Sponzorující podniky budou požadovat pouze efektivní využívání svých finančních příspěvků,“ řekl rektor Vrbka.

Členové poradního sboru se budou pravidelně scházet, další schůzka se uskuteční v listopadu. Do konce roku by mělo Fórum spolupráce vysokých škol a průmyslu koncipovat návrhy na zlepšení celkové situace. Předpokládá se řešení tří okruhů problémů. Prvním je navržení takových legislativních změn, které umožní odstranění právních překážek, bránících větší spolupráci (podnikání vysokých škol, daňové záležitosti, pobídky, otázky sponzoringu apod.). Druhým okruhem problémů je definování budoucích požadavků firem na specializaci svých zaměstnanců. Z odhadu těchto požadavků mohou vysoké školy vycházet pro zaměření svých studijních programů. Fórum chce také připravit dvě případové studie konkrétní spolupráce technické univerzity a průmyslové firmy. Takové studie by v budoucnu mohly sloužit jako vzor pro další vysoké školy i podniky.

Připravil Igor Maukš

SUMMARY:

Although the Forum of Industry and Universities has been in existence for a few years, until recently, its activities had not been too extensive and the outcomes not up to the expectations – closer links of universities to industries and thus more immediate application of research and development results to practice. Now the situation seems to be improving at last and the forum will receive a much-needed impulse.

Jde o větší propojení vysokých škol s praxí

Agentura CzechInvest uspořádala v pražském hotelu Renaissance diskusní setkání představitelů vrcholového managementu společností se zahraničním kapitálem působících v České republice, zástupců českých technických univerzit a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Škoda, že ne všechny pozvané vysoké školy této dobré příležitosti k výměně názorů a vyjasnění pozic a vzájemných požadavků využily. Za VUT v Brně se jednání zúčastnil prorektor pro tvůrčí rozvoj Prof. RNDr. Josef Jančář, CSc.

Schůzky se zúčastnili generální ředitelé a vrcholoví manažéři největších zahraničních společností působících v České republice, např. Toyota-Peugeot-Citroën, Mitsubishi, Panasonic, Sumitomo, Foxconn, Matsushita, Barco Manufacturing aj. Za vysoké školy byli pozváni rektori ČVUT v Praze, ZČU v Plzni a VUT v Brně. Své zástupce však vyslaly pouze VUT v Brně a Západočeská univerzita v Plzni. Podle prorektora Josefa Jančáře to bylo komentováno ze strany manažerů zúčastněných firem jako výraz přístupu k možné spolupráci. Za ministerstvo školství byl na diskusním setkání Doc. RNDr. Petr Kolář, CSc., náměstek ministryně pro vysoké školy a vědu.

Hovořilo se o tom, co firmám nejvíce vadí na systému a struktuře našeho technického vysokého školství. „Máme problém najít některé profese,“ uvedl například pan Masatake Enomoto, prezident automobilky Toyota-Peugeot-Citroën, která se staví v Kolíně. Podle něj není dostatek specialistů v oblasti informačních technologií a řízení kvality. Také další vrcholoví manažéři nejsou spokojeni s oborovou strukturou absolventů, kteří opouštějí naše univerzity. „Řadu specialistů musíme získávat v zahraničí, protože v Česku nejsou,“ potvrzuje ředitel Foxconnu pan Jim Chang.

Zahraniční firmy požadují také lepší přípravu studentů na požadavky praxe a těsnější propojení univerzitního výzkumu s požadavky průmyslových firem. Vysokým školám zase naopak často chybějí informace, o jaké oblasti výzkumu mají firmy

Za VUT v Brně se setkání zúčastnil prorektor Prof. Josef Jančář.

konkrétní zájem. Větší propojení univerzitní výuky a výzkumu s vývojem v praxi je podle rektora ZČU v Plzni Zdeňka Vostrackého naprosto nezbytné.

„Manažéři zúčastněných firem prezentovali na setkání ty problémy, které pocítují ve spolupráci s českými vysokými školami. My jsme zase řekli, jak to vidíme z pohledu škol. I když jsme si vědomi rezerv v kvalitě přípravy našich absolventů – nedostatečná komunikace v cizích jazycích a také určitá menší schopnost adaptace na týmovou spolupráci – myslím, že přístup VUT v Brně k požadavkům firem je flexibilní a jsme připraveni potřebám praxe vycházet vstříc. Naše prezentace byla na setkání přijata pozitivně a někteří z velkých investorů dokonce projevíli lítost, že se při výběru lokality pro svou výrobu nedostali do Brna,“ řekl Josef Jančář.

Jako příklad schopnosti brněnské univerzity zapojit se do transferu výsledku výzkumu a vývoje do praxe zmínil v diskusi prorektor Jančář nedávné otevření vlastního Technologického inkubátoru VUT v Brně. „Většina ze zúčastněných investorů byla z oblastí automobilového průmyslu a výroby počítačů a jejich komponentů. Proto je inkubátor zajímavý především z pohledu, že jsme škola schopná přenášet vědu do praxe a že jsme schopni principiálně spolupracovat na reálných projektech,“ konstatoval Josef Jančář.

Setkání, které CzechInvest uspořádal v rámci poskytování komplexního servisu zahraničním investorům, mělo přispět ke zlepšení komunikace mezi velkými společnostmi a vysokými školami. „Bylo dobré, že si účastníci vyjasnili své pozice a zjistili, kde jsou limity dané zákonem, financemi nebo nepružností systému. Myslím, že v tomto duchu bude spolupráce pokračovat. Na VUT v Brně přijdou zástupci některých zúčastněných firem, aby zjistili situaci a možnosti konkrétní spolupráce,“ dodal prorektor.

Připravil Igor Maukš

SUMMARY:

The CzechInvest agency staged a debate where representatives from joint-venture companies operating in the Czech Republic met those from Czech technical universities and from the Czech Ministry of Education, Youth and Sports. Unfortunately, not all of the Czech universities have taken advantage of this opportunity for exchanging experiences and explaining attitudes.

Brněnské univerzity se představily na konferenci EAIE ve Vídni

EAIE (European Association for International Education), nezisková organizace podporující spolupráci univerzit Evropy i celého světa, uspořádala od 10. do 13. září 2003 na Universitát Wien svou 15. výroční konferenci. Všech šest brněnských vysokých škol (MU, VUT, MZLU, VFU, JAMU a VA) se této významné akce zúčastnilo a na souběžně probíhající výstavě se úspěšně prezentovalo společným stánkem s označením Brněnské univerzity. Toto pojetí se ukázalo jako velmi šťastné a bylo pozitivně hodnoceno řadou návštěvníků.

Evropská asociace odborníků mezinárodního vzdělávání EAIE sdružuje pracovníky zahraničních oddělení vysokých škol, vzdělávací zařízení a také vládní i nevládní instituce, které mají zájem o prohlubování zahraničních kontaktů v oblasti vyššího vzdělávání. Členství v této mezinárodní organizaci je individuální. V současné době má EAIE kolem 1 600 členů z celého světa. Výroční konference EAIE, které obsahují přednášky, semináře, workshopy, expozice jednotlivých univerzit a firem z oblasti vzdělávání i vládních agentur, jakými jsou např. Britská rada nebo Fulbrightova komise, a dalších subjektů, které se zajímají o rozšiřování vzdělávacích výměn, se konají pokaždé na jiném místě. Pořádáním letošní konference byla pověřena Vídeňská univerzita. O významu akce svědčí i skutečnost, že se na ní sešlo více než dva tisíce účastníků z celého světa.

Stánek brněnských univerzit byl jedním ze dvou, na kterém se vysoké školy z jednoho města prezentovaly společně (druhým byl stánek ruského Petrohradu). Zájem o Brno a jeho univerzity byl po celé tři dny trvání konference enormní. Zájemcům byly rozdány stovky informačních brožur o Brně a jeho vysokých školách. K dispozici byly tiskové materiály jednotlivých univerzit, leták o městě Brně a společná brožura o brněnském vysokém školství.

Těžiště prezentace bylo na Masarykově univerzitě, která připravila konečnou verzi společné brožury „The Brno Universities“ i vlastní expozici na výstavě. V anglicky vydané publikaci všechny brněnské univerzity představily své studijní programy, předměty vyučované v angličtině a možnosti pro studium zahraničních studentů. Útvar vnějších vztahů VUT v Brně připravil text a obrázky týkající se naší univerzity a významným způsobem se podílel na zajištění finančních prostředků zejména od Magistrátu města Brna určených jak na expozici, tak i na brožuru. Ve svém nakladatelství VUTIUM potom VUT v Brně publikaci „The Brno Universities“ vydalo.

Příjemné bylo setkání se zástupci partnerských univerzit v rámci programu Socrates/Erasmus i bilaterálních smluv (např. FH Pforzheim – Německo, University of Bristol – Velká Británie, FH Coburg – Německo, Universitat Politècnica de València – Španělsko, Malmö University a Uppsala Universitet – Švédsko, Molde University College – Norsko, University of Wisconsin – USA), kteří velmi pozitivně hodnotili působení našich stu-

Společný stánek brněnských univerzit.

dentů na jejich institucích. Pracovníci útvaru vnějších vztahů také jednali a navazovali další důležité kontakty s představiteli řady univerzit, které již jsou nebo se v budoucnu mohou stát perspektivními partnery pro výměnu studentů a pedagogů, popř. výzkum a další formy spolupráce (např. Tallin Technical University – Estonsko, RMIT University Melbourne – Austrálie, Haagse Hogeschool – Holandsko, University College Aarhus – Dánsko, Hoheschoole West-Vlaanderen – Belgie, Oulu – Finsko Polytechnic, Ritsumeikan University – Japonsko aj.).

Cenné bylo také to, že na konferenci ve Vídni si mohli zástupci brněnských univerzit v praxi ověřit, že vzájemná spolupráce při účasti na akcích takového formátu je velmi výhodná a navíc vysílá směrem do zahraničí pozitivní signál o dobré atmosféře panující ve vztazích akademické obce v městě Brně. Společná expozice byla z tohoto pohledu také velmi kladně hodnocena celou řadou návštěvníků konference. Účast brněnských univerzit samozřejmě pomohla i propagaci Brna jako významného centra vysokoškolského vzdělávání v České republice.

Ing. Bohumír Svoboda, Útvar vnějších vztahů VUT v Brně

SUMMARY:

European Association for International Education (EAIE), a non-profit organization in support of co-operation among universities in Europe and in the whole world held its 15th annual conference at Universitát Wien. All six Brno universities took part in this important event and presented its common stand labelled Brno University at an exhibition organized in parallel.

Významné osobnosti historie VUT v Brně – rektori

Pokračujeme v rubrice, v níž postupně představujeme osobnosti, které na brněnské technice působily v její více než stoleté historii a zasloužily se významně o rozvoj nejstarší české vysoké školy na Moravě. Pohled do historie otevírá cyklus orektorech. Od roku 1900 až do počátku padesátých let 20. století se volba rektora konala každoročně na schůzi profesorského sboru. Před volbou akademických funkcionářů na studijní rok 1920/1921 bylo dohodnuto, že rektori již nebudou voleni podle služebního stáří, nýbrž střídavě z jednotlivých odborů.

Prof. Ing. Dr. techn. Jan Novák

Jan Novák se narodil 4. května 1881 v Prostějově jako syn obchodníka. Po maturitě na prostějovské reálce studoval v letech 1899–1901 chemii na České vysoké škole technické v Praze. Od roku 1901 pokračoval ve studiu na technice ve Vídni, kde v roce 1903 úspěšně vykonal druhou státní zkoušku. Kromě toho absolvoval jednosemestrové doplňovací studium na polytechnice v Curychu. V letech 1903–1904 působil jako asistent na české vyšší průmyslové škole v Praze. V roce 1906 byl na ČVŠT jmenován doktorem technických věd. Od května 1906 do prosince 1912 byl nejprve asistentem, později adjunktem Zemského výzkumného ústavu zemědělského v Brně. V roce 1911 se habilitoval na brněnské české technice pro obor organická chemie. V listopadu 1912 byl jmenován mimořádným profesorem analytické chemie. Vedle profesora B. Kužmy se tak stal druhým profesorem nově zřízeného odboru chemického inženýrství české techniky v Brně. Řádným profesorem byl jmenován v roce 1919 a ve studijním roce 1919/1920 zastával funkci děkana chemického odboru. Rektorem školy byl zvolen na studijní rok 1926/1927.

Kromě profesury analytické chemie suploval Jan Novák v letech 1918–1926 chemickou technologii potravin pro posluchače 4. ročníku. Se svými asistenty se zabýval pracemi o karbidech hořčíku, produktech hydrolýzy bílkovin, elektrolytickém stanovení antimonu a o vlivu ozónu na oxidaci alkoholů a umělé stárnutí lihovin. Velkou pozornost věnoval začínající výrobě plastických hmot a získal v tomto oboru i několik společných patentů. Zemřel 16. února 1929 v Brně.

Prof. Ing. Karel Šimek

Karel Šimek se narodil 13. dubna 1880 v Třebohosticích u Českého Brodu. Po maturitě na vyšší reálce v Praze v roce 1898 pokračoval ve studiu na pražské technice. Po ukončení studia inženýrského stavitelství pracoval rok jako inženýr na stavbě dráhy Jičín–Turnov u firmy J. Kruliš. V letech 1904–1906 byl asistentem a konstruktérem u profesora A. Velflíka na ČVŠT v Praze. V roce 1906 opět vyměnil školu za praxi a až do roku 1913 pracoval v pražské mostárně, filiálce Českomoravské továrny na stroje, kde vypracoval řadu detailních projektů železných konstrukcí, a to jednak mostních, jednak konstrukcí stavitelství pozemního a vodního.

V lednu 1914 byl jmenován mimořádným profesorem české techniky v Brně. V roce 1920 se stal řádným profesorem statiky se základy grafické statiky, železných staveb pozemních a encyklopedie technické mechaniky. V letech 1916/1917 a 1919/1920 byl děkanem odboru inženýrského stavitelství a zeměměřičského inženýrství a v roce 1932/1933 děkanem odboru architektury a pozemního stavitelství. Rektorem školy se stal v roce 1927/1928. Kromě značných učebních povinností byl profesor Šimek v neustálém spojení s praxí a vypracoval řadu projektů vlastních konstrukcí (otočné jeřáby, jeřábové vozy, gradační věž, čelist a trupy stavidel pro hydrocentrálu aj.). Od počátku spoluvytvářel základy celostátních i místních českých vědeckých institucí. Byl členem České matice technické, Masarykovy akademie práce, předsedou Svazu vysokoškolských profesorů, členem četných odborných a zkušebních komisí. Dne 31. května 1951 byl ze zdravotních důvodů penzionován. Zemřel v roce 1956.

PhDr. Renata Krejčí, archiv VUT v Brně

Diplomové práce 2003 na Fakultě architektury

Fakulta architektury VUT v Brně uspořádala v říjnu v Galerii architektury na Starobrněnské ulici výstavu diplomových prací svých absolventů. V letošním roce na fakultě končily současně dva ročníky studentů, říjnová výstava představila ty, kteří obhajovali své diplomové práce v letním semestru. Na vernisáži promluvil děkan fakulty Doc. Ing. Josef Chybík, CSc., jehož úvodní slovo přinášíme.

„Jak to, že brněnská škola v průběhu jediného roku již podruhé v Galerii architektury vystavuje diplomové práce svých absolventů? Vždyť jedna výstava se již uskutečnila na jaře a dokonce měla úspěšné pokračování ve švédském Stockholmu. S čím přicházejí studenti a jejich učitelé nyní? Že by nám chtěli totéž ukázat ještě jednou? Nebo se jedná o omyl?“ Takové nebo podobné otázky si mohli klást ti, kteří dostali pozvánku na vernisáž. Odpověď je jednoduchá a má své jádro ve zkrácení studia, které jako důsledek akreditačního řízení Fakulta architektury přijala v akademickém roce 2002/2003.

A tak zasažení vlivy mnoha okolností jsme měli letos to štěstí, že léta studií mohly ukončit dva ročníky. V zimním semestru to byli posluchači, kteří se na naší alma mater vzdělávali šest a půl

Mladí absolventi často přicházejí s originálním řešením.

Vystavené práce ukazují stále těsnější sepětí Fakulty architektury s reálným životem Brna.

roku. V semestru letním své diplomové práce obhajovali ti, jejichž studium již bylo o jeden semestr kratší – právě oni vystavují.

Jestliže jsou závěrečné práce mladších bakalářů zaměřeny na jediný námět – jediné zadání, potom práce diplomantů mají ve výběru témat nespoutanou volnost. Vzniklá různorodost, které si každý všimne, vychází ze samotné ideje výstavy. Podle ní měly být představeny takové práce, které před nejširší architektonickou obcí mohou do jisté míry představit zaměření všech šesti ateliérů, které na fakultě působí. Témata vystavených „diplomek“ jsou pestrá a v plastickém defilé představují to, čím se v posledním období intenzivně zabýváme. V drtivé většině se nejedná o vlahné nebo chcete-li „akademické“ postoje k problémům, které hýbou společností. Z výkresů a modelů je spíše zřejmá a nepřehlédnutelná poctivá snaha vytvořit dobrou architekturu a tvůrčím hledáním přispět k řešení aktuálních úkolů.

Do jaké míry se to daří, to již posuďte sami.

Doc. Ing. Josef Chybík, CSc., foto Michaela Dvořáková

SUMMARY:

The BUT Faculty of Architecture organized an exhibition of its graduate students' degree projects at the Gallery of Architecture in the Starobrněnská Street in October. In this academic year, students of two years graduated and the exhibition presented degree projects of the summer semester graduates.

Ulice ponese jméno geniálního matematika a brněnského rodáka

Díky podnětu Fakulty informačních technologií VUT v Brně bude snad již brzy některá z nových ulic Brna pojmenovaná po geniálním matematickém mysliteli a brněnském rodáku Kurtu Gödelovi. Mělo by se tak stát v lokalitě brněnského Technoparku, který se v dlouhodobém horizontu má stát vědeckým a tvůrčím mozkiem města a pro názvy zde nově vznikajících ulic mají být vybírána právě jména významných brněnských vědců a vynálezců. Jihomoravská metropole tak alespoň částečně splatí dluh, který vůči popularizaci brněnského původu světově proslulého vědce Kurta Gödela má.

Kurt Gödel, uznávaný za jednoho z nejvýznamnějších matematických logiků 20. století, se narodil v Brně 28. 4. 1906. Zemřel v Princetonu 19. 1. 1978. Jeho práce se koncentrují na obecné vlastnosti logiky a jejího formálního vyjádření. Výzkum omezenosti formálních systémů vede k vyloučení úplné formalizace vědeckého poznání, a má

tedy klíčový význam pro filozofii. Pro informatiku to zase znamená, že počítače nejsou s to zodpovědět všechny matematické problémy, i kdybychom je naprogramovali sebechytřejši. A přece si i někteří brněnští intelektuálové nejsou vědomi, že tento fenomenální myslitel pochází z Brna.

Gödel vyrůstal v zámožné německé rodině, která v Brně bydlela na Pekařské ulici č. 3. Otec byl ředitelem a později spolujednatel Redlichovy textilní továrny. Byl první, kdo začal mladičkého Kurta zasvěcovat do tajů matematiky.

Kurt vystudoval gymnázium v Brně (1923) a již během středoškolských studií byl zaměřen výhradně na matematiku a jazyky. Projevoval jen velmi vlažný zájem o drtivou většinu ostatních předmětů. Bratr Rudolf vzpomíná ve svém deníku: „*Na střední škole byl můj bratr více jednostranný než já a k překvapení učitelů a spolužáků zvládl vysokoškolskou matematiku ještě před jejím ukončením... Matematika a jazyky mu šly podstatně lépe než literatura a historie. Tradovalo se, že během celého gymnaziálního studia neudělal jedinou gramatickou chybu v latině.*“ Univerzitu absolvoval Kurt Gödel ve Vídni (1929), kde pak působil nejprve jako soukromý docent. Hitlerův nástup k moci neměl z počátku na Gödela vliv, o politiku se nezajímal. Nicméně vražda jeho učitele profesora Schlicka, kterého zastřelil nacionálně-socialistický student, se stala pro Gödelův pozdější život významným a otřesným zážitkem.

První mimořádnou pozornost ve vědeckém světě upoutala jeho publikace „O formálně nerozhodnutelných větách v *Principia Mathematica* a příbuzných systémech“ (1931). Během působení na univerzitě byl členem tzv. Vídeňského kruhu, ve kterém diskutovali nejvýznamnější matematici o problémech matematiky a logiky. Na jeho počest působí ve Vídni „Společnost Kurta Gödela“. V roce 1934 začal přednášet na univerzitě v Princetonu, odkud se do Evropy vrátil už jen nakrátko

v r. 1938, aby se oženil. Roku 1940 emigroval natrvalo do USA, kde působil na slavném Institutu pro pokročilá studia, který vedl Albert Einstein. V roce 1974 byl už jako občan USA vyznamenán Národní medailí za vědu. Pro zásluhy o rozvoj vědy byl vyznamenán členstvím ve stěžejních vědeckých společnostech, byl členem Národní vědecké akademie USA, Americké akademie umění a věd, zahraničním členem britské Královské akademie, korespondujícím členem Institute de France, Britské akademie věd a členem londýnské Matematické společnosti.

Gödelovy práce se soustředily na obecné vlastnosti logiky a jejího formálního vyjádření. Výzkum omezenosti formálních systémů vedl k vyloučení úplné formalizace vědeckého poznání. Ukázal, že matematika není ukončený objekt, pro informatiku to znamená, že počítače nejsou schopny vyřešit všechny matematické otázky, i kdyby měly sebevětší kapacitu a byly sebelépe naprogramovány. Gödelovy věty obohatily názory na formální strukturu matematiky, našly uplatnění ve filozofii a přispěly k vymezení hranic možností výpočetních strojů. Gödelovy logické závěry se uplatnily při výzkumu činnosti mozku a při snaze o vytvoření umělé inteligence.

Konec Gödelova života byl tragický. Trpěl utkvělou představou, že bude otráven. Bratr Rudolf, sám profesí lékař, na toto období vzpomíná těžce: „*Bratr byl velmi obtížný pacient. Zachovával přehnaně přísnou dietu a velmi zeslábl.*“ Nakonec Kurt odmítl jíst cokoli. Ano, doslova se umučil k smrti hladem.

Tragická smrt jako by vtiskla punc celé jeho osobě: byl klubíčkem nervů, a přece fenomenální myslitel. Ale není mnohdy právě toto sepětí zdánlivě tak neslučitelných rysů mateřským znaménkem génia? Za takového ho nepochybně považoval jeho přítel Albert Einstein, který na dotaz, proč v Princetonu chodí každodenně do kanceláře, překvapivě odpověděl: „Abych měl to privilegium doprovázet Kurta Gödela domů.“ Naším privilegiem je sdílet rodné město Kurta Gödela. Važme si tohoto rodáka stejně, jako si jej vážil Einstein.

Doc. RNDr. Alexander Meduna, CSc.,

Prof. Ing. Tomáš Hruška, CSc.

Pozn. red.: V těchto dnech vydává nakladatelství VUTIUM první český překlad knihy E. Nagela a J. R. Newmana: Gödelův důkaz. Red. D. R. Hofstädter, překlad R. Neiderle.

Další cyklus twinningového programu rozvoje dodavatelů

V říjnu se uskutečnil v Centru VUT v Brně další ze seminářů twinningového projektu rozvoje dodavatelů. Jeho cílem je zvýšit konkurenceschopnost českých dodavatelů z řad středních a malých podniků, poskytnout zahraničním investorům dobré místní zdroje a zvýšit tak atraktivitu ČR pro další nadnárodní firmy. Již druhý cyklus programu organizuje CzechInvest za účasti expertů EU. Zatímco pilotní cyklus (již úspěšně ukončený) byl zaměřen na odvětví elektroniky, nyní probíhající dvouletý projekt se týká dodavatelů z oblasti automobilových součástek, dílů pro letectví, farmaceutický a biotechnologický průmysl a pro výrobu lékařských zařízení.

Za VUT v Brně se na organizaci seminářů podílí Brno Business School (Fakulta podnikatelská. Program je podporován MPO a EU, kterými je také financován. Jeho podstatou je předávání nejlepších myšlenek a zkušeností z podpory a rozvoje subdodavatelství v EU a jejich adaptace na situaci v ČR. Cílem je umožnit firmám dosáhnout stavu schváleného dodavatele a získat tak zakázky od nadnárodních společností. Program nabízí:

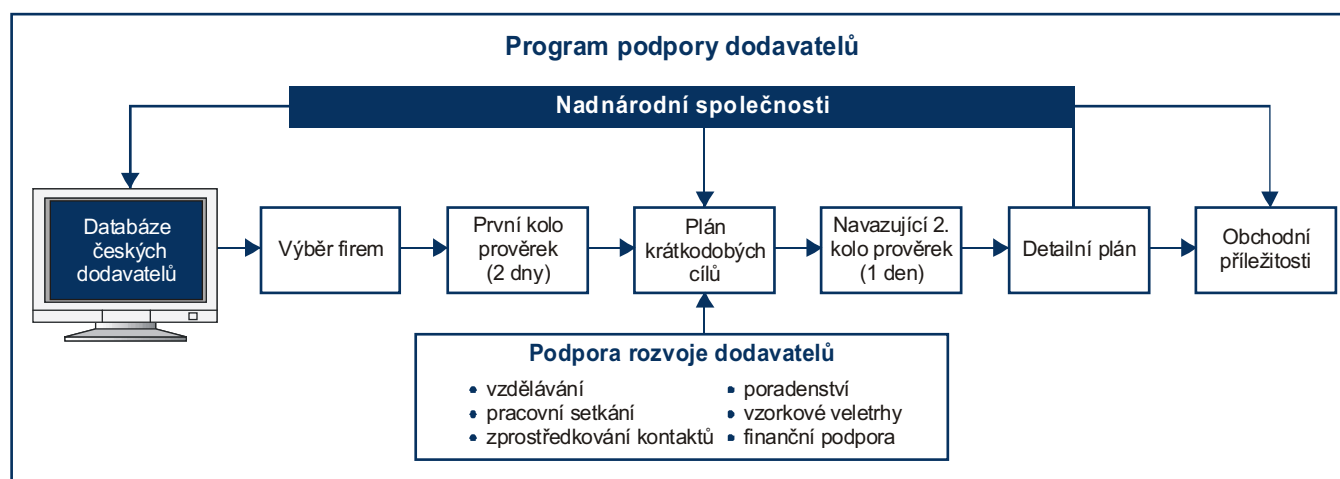
1. Bezplatné přezkoumání podnikatelské činnosti dodavatelů založené na modelu Evropské nadace pro vynikající výsledky v oblasti kvality a na dalších metodikách s cílem navrhnout kroky vedoucí k rozvoji dodavatelství schopností.
2. Metodiku, která poskytne dodavatelům srovnání se světovými výkonnostními standardy a neustálé zlepšování.
3. Praktické vodítko a podporu dodavatelů při zlepšování jejich výkonnostních standardů s cílem splnit požadavky nadnárodních společností a dalších investorů.
4. Program byl navržen ve spolupráci s nadnárodními společnostmi a metodika hodnocení je založena na kritériích používaných pro schvalování jejich dodavatelů. Program využívá zkušenosti úspěšných programů rozvoje dodavatelů realizovaných v zemích EU, zejména ve Velké Británii a v Irsku. Programu se zúčastňují nadnárodní společnosti působící v oborech automobilové součástky, díly pro letectví, farmacie a biotechnologie, výroba zdravotnických zařízení: ABB, AISAN,

AISIN, BMW, BOSCH, DAIKIN, DENSO, EVO BUS, FORD, SIEMENS, TOYOTA, BOEING, ARROW, IVAX.

Proces rozvoje dodavatelů zahrnuje výchozí přehled podnikatelské činnosti s určením priorit pro zlepšování. Vybraní dodavatelé stanoví priority pro další zlepšování a kroky, které mají být realizovány v příštích šesti měsících. Poté následuje přezkoumání podnikatelské činnosti a vypracování dlouhodobých plánů zlepšování, které dodavatelům umožní splnit požadavky nadnárodních firem. V době mezi oběma přehledy pořádá CzechInvest sérii seminářů a kurzů o problémech, které se projeví jako společné priority pro zúčastněné společnosti. Na základě pokroku dosaženého při realizaci plánů je vybrána část společností pro intenzivní podporu, všechny zúčastněné společnosti obdrží podporu na obecnější úrovni.

Po celou dobu trvání programu jsou udržovány vazby s nadnárodními společnostmi, aby se zajistilo, že program skutečně odráží jejich priority a požadavky na dodavatele, a současně aby se maximalizovala jejich snaha o dosažení cílů programu. Realizaci programu zajišťují speciálně vyškolení čeští konzultanti s podporou expertů EU z Velké Británie a z Irsku. Jedním z nich je i Michael Harvey. Podle něj jsou čeští dodavatelé na dobré úrovni, což ovšem neznamená, že není co zlepšovat. „I když jsou semináře a školení náročné, myslím, že se nám účast v programu z hlediska dalšího rozvoje naší firmy vyplatí,“ říká ředitel a. s. AVIA KAROSERIA BRNO Ing. Pavel Čech.

Připravil Igor Maukš

Informace

Prezident udělil Ivanu Rullerovi státní vyznamenání

Prezident V. Klaus předává vyznamenání profesorovi Ivanu Rullerovi.

Medaili Za zásluhy 2. stupně v oblasti umění přijal 28. října 2003 z rukou prezidenta ČR Václava Klause profesor Ing. arch. Ivan Ruller. Spolu s ním obdrželo nejvyšší státní vyznamenání v prostorách historického Vladislavského sálu Pražského hradu

dalších 19 osobností. Státní vyznamenání uděluje prezident tradičně v den nejvýznamnějšího svátku České republiky – výročí vzniku Československé republiky 28. října 1918.

Prof. Ing. arch. Ivan Ruller (17. 11. 1926) je autorem řady významných staveb, které obohatily fond moderní české architektury. Velkou část ze svých prací realizoval v rodném Brně (například Janáčkovo divadlo, prosklená administrativní budova na Vídeňské ulici, budova zlatnického družstva Karát, sportovní hala Rondo, obřadní síň v Židenicích). Významná je i jeho dlouholetá úspěšná pedagogická činnost na Fakultě architektury VUT v Brně, kde v letech 1990–1994 zastával funkci děkana. V období normalizace zastával vždy občansky statečné postoje, pro které byl perzekvován. V současnosti působí v Ateliéru veřejných staveb a je autorizovaným architektem České komory architektů.

Panu profesorovi Rullerovi k udělení významného státního vyznamenání upřímně blahopřejeme.

Igor Maukš, foto Štěpán Hohn

Absolventka Fakulty architektury získala druhou cenu

Ve 4. ročníku Přehlídky diplomových prací 2003 získala letošní absolventka Fakulty architektury VUT v Brně Lukrécia Richterová druhé místo. Smyslem soutěže, kterou pro absolventy architektonických škol a fakult v ČR vyhlašuje Česká komora architektů, je především porovnání úrovně kvality výuky.

Letos bylo do soutěže přihlášeno 47 obhájených diplomových prací absolventů škol a fakult architektury (akreditovaných pro obor architektura a urbanismus). Slavnostní vyhlášení výsledků a zahájení doprovodné výstavy prací se uskutečnilo 8. října 2003 v sídle ČKA v Praze.

Po individuálním posouzení a porovnání úrovně a obsahu všech prací postoupilo do druhého kola devět projektů. Kromě práce Lukrécie Richterové „Zemské muzeum moravské architektury 20. století“ to byl i další projekt z FA VUT v Brně: „Náměstí Míru – Masarykova čtvrť – Brno“ autora Pavla Míčka. Ze

tří vybraných prací ve třetím kole porota přiřkla Lukrécii Richterové druhé místo. Zvítězil Martin Rusina z AVU Praha s projektem „Katolický kostel Praha – Černý most“.

Tématem práce Lukrécie Richterové (vedoucí Prof. Ing. arch. M. Masák, Akad. arch. L. Kuba a Ing. arch. L. Grym) byla rekonstrukce a dostavba bloku u Měniňské brány v Brně. Porota ocenila prostorové řešení, které neuzavírá náměstí standardním způsobem, tj. ukončením chybějícího bloku na spojnici protilehlých nároží. Náměstí půdorysně rozšiřuje ustupující věž, která nahrazuje frontu vertikálou v „druhém plánu“.

Mladá architektka pracuje v brněnském ateliéru Kuba, Pilař architekti. „V budoucnu bych se ráda podílela na realizaci takových staveb, které budou přínosem české architektuře, a tedy nám všem – jejím uživatelům,“ řekla Lukrécie Richterová.

(mau)

UDÁLOSTI

na VUT v Brně

$$n_L = 2,687 \cdot 10^{19} \text{ cm}^{-3}$$

Odhalení pamětní desky Josefu Loschmidtovi

Pamětní deska česko-rakouskému chemikovi a fyzikovi Josefu Loschmidtovi (1821–1895) byla odhalena 4. října 2003 na budově bývalého piaristického kláštera v Ostrově u Karlových Varů. Právě tam získal Josef Loschmidt ve třicátých letech 19. století základy vzdělání, které pak dovršil ve Vídni.

Komorní slavnosti odhalení pamětní desky se zúčastnili členové české vědecké komunity, České společnosti chemické, představitelé města Ostrova, delegáti Vídeňské univerzity a Rakouské chemické společnosti, zástupci MU v Brně (odtud vyšla iniciativa k uctění Loschmidovy památky), Univerzity Karlovy v Praze, VUT v Brně a Akademie věd ČR.

Loschmidtovo dílo v oboru molekulové fyziky došlo zaslouženého mezinárodního uznání již za jeho života ve druhé polovině 19. století, ale jeho přínos chemii zůstal pro nepochopení současníků prakticky nepovšimnut a později zapomenut. Loschmidtův význam pro vědu byl znovuobjeven až po 120 letech.

J. Loschmidt o několik let předběhl objev připisovaný A. Kekuléovi o struktuře molekuly benzenu. Nejen to. V době, kdy tehdejší chemici ještě neznali pojem struktura látek, navrhl Loschmidt „prostorovou vazbu respektující vzorec“. Kekulé, renomovaný německý profesor, ani později neměl buď vůli či ochotu připustit, že měl ve svém objevu předchůdce. Loschmidt se nepochopením nedal znechutit a zaměřil své úsilí na otázky fyziky. Jeho kolegové na Vídeňské univerzitě měli pro jeho práci porozumění, takže jeho výzkum došel uznání a posléze se stal profesorem. V době, kdy atomy a molekuly byly ještě považovány za něco hypotetického, Loschmidt užil kinetikou teorii a našel první dobrý odhad velikosti molekul. S jeho jménem je pak natrvalo spojeno tzv. Loschmidtovo číslo $n_L = 2,687 \cdot 10^{19} \text{ cm}^{-3}$, které udává počet molekul ideálního plynu v kubickém centimetru za standardních podmínek.

Deska, která je dílem akademického sochaře Nikose Armutidise, byla pořízena ve spolupráci s městem Ostrov, MU, Univerzitou Karlovou, VUT v Brně a Českou společností chemickou.

Bližší informace naleznete na webové adrese:
<http://www.ncbr.chemi.muni.cz/loschmidt/>.

(mau)

Jazykářky z Fakulty stavební v Nitře

Katedra odborného jazykového vzdělávání Fakulty ekonomiky a managementu při Slovenské zemědělské univerzitě v Nitře uspořádala 22. a 23. září 2003 vědeckou konferenci na téma „Různé národní a sociokulturní jevy a cizojazyčné vzdělávání“, které se zúčastnili kolegové ze Slovenska, České republiky, Maďarska a Ruska. Rokovalo se paralelně ve třech jazykových sekcích anglicky, německy, rusky a česky/slovensky, kde se zapojili i početní romanisté včetně francouzské rodilé mluvčí Danièle Geffroy Konštické. Bylo předneseno téměř osmdesát příspěv-

ků, za VUT v Brně vystoupily PhDr. Zdena Rosická, CSc., a PhDr. Zuzana Wotkeová, CSc., které hovořily o komunikativní dovednosti budoucího stavebního inženýra a paremiologii a jejím místě ve výuce cizích jazyků.

Je dobré setkávat se na mezinárodní půdě, vyměnit si zkušenosti a poznat, jak to dělají jinde, aby si člověk nemyslel, že jeho pracoviště je pupkem světa, ale že je stále co vylepšovat.

PhDr. Zuzana Wotkeová, CSc., Fakulta stavební VUT v Brně

Druhým zastavením Figuramy 2003 je Brno

V aule Fakulty výtvarných umění VUT v Brně na Údolní ulici 19 byla 21. října zahájena výstava figurálních kreseb studentů z pěti vysokých uměleckých škol nazvaná Figurama 2003.

Letošní, již třetí kolekce projektu Figurama byla poprvé vystavena o prázdninách v Domě umění ve Znojmě.

Současná výstava představuje brněnské veřejnosti celý soubor obsahující přibližně stovku kreseb vytvořených studenty z Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Mohuči, Univerzity užitého umění ve Vídni, Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, Fakulty architektury VUT v Brně a Fakulty výtvarných umění VUT v Brně. Proti loňskému ročníku tak přibyla Vysoká škola uměleckoprůmyslová z Mohuče a FaVU VUT v Brně.

Expozice nabízí divákovi zajímavou možnost seznámení s různorodými přístupy k vyučování figurální kresby na vysokých uměleckých školách – od tradičního realistického či expresivního zobrazování lidského těla k racionálním konstruktivistickým pojetím – a lze ji považovat za příspěvek do současné diskuse o významu a podobě kresby v přípravě mladých umělců.

Výstavu si je možno prohlédnout do 14. listopadu. Počítá se, stejně jako v minulém ročníku, že se výstava přesune i na půdu všech dalších zúčastněných uměleckých vysokých škol.

Igor Maukš, foto Michaela Dvořáková

Třetí ročník celostátní studentské konference

Třetí ročník celostátní studentské konference Současná úloha a postavení studentů na vysokých školách 2003, pořádané pod záštitou rektora VUT v Brně Prof. RNDr. Ing. Jana Vrbky, DrSc., se uskuteční 27. a 28. listopadu v Centru VUT v Brně.

Základním tématem, o kterém budeme diskutovat, se pro letošní rok stává „Role studenta v občanské společnosti“. V krátkosti připomeneme význam studentstva v důležitých okamžicích naší minulosti, otevřeme otázku zapojení studentů do politiky či problematiku studentů aktivních v akademických senátech.

Své vystoupení v bloku „*Student revolucionář*“ přislíbili veřejný ochránce práv JUDr. Otakar Motejl a Ing. arch. Martin Laštovička, bývalý reprezentant studentů VUT v Brně a nedobrovolný aktér dodnes se táhnoucí „kauzy Snášel“. V bloku „*Student a politika*“ přednesou mimo jiné své příspěvky rektor JAMU Prof. PhDr. Václav Cejpek a MUDr. Mgr. Ivan Langer, poslanec PSP ČR. O otázce, jak by měl vypadat „*Ideální student*“, budou diskutovat např. Ing. Josef Beneš, CSc., ředitel odboru vysokých škol MŠMT ČR, Ing. Helena Šebková, CSc., ředitelka Centra pro studium vysokého školství, či Doc. Ing. Eva Münsterová, CSc., místopředsdkyně Rady vysokých škol.

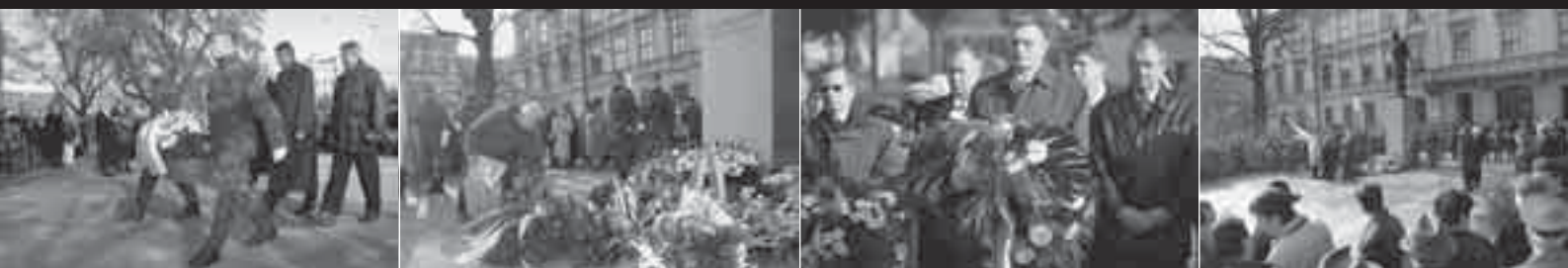
Ve všech blocích programu se budou účastnit svými referáty a diskusními příspěvky též studenti a pedagogové z různých českých univerzit. Za VUT v Brně jmenujme Doc. Ing. Karla Raise, CSc., MBA – prorektora pro strategický rozvoj, a Doc. RNDr. Miloslava Švece, CSc. – prorektora pro studium a záležitosti studentů. Jsme rádi, že budeme moci také přivítat Doc. RNDr. Petra Koláře, CSc., náměstka MŠMT ČR.

Pořadatelem konference zůstává Akademické centrum studentských aktivit, jemuž je toto každoroční celostátní setkání studentů s pedagogy zdrojem podnětů k činnosti, která se od roku 2002 stala v rámci VUT v Brně pravidelnou a nabývá dlouhodobého charakteru.

Věříme, že vás letošní téma zaujme a že nové myšlenky a návrhy účastníků se tak stanou dalším impulzem ke zkvalitnění naší práce. Program konference, přihlášku a aktuální informace naleznete na www.acsa.vutbr.cz nebo v kanceláři ACSA v Centru VUT v Brně na Antonínské ulici, místnost č. 132, každý den v době od 8.30 do 17 hodin.

Všichni z ACSA se těšíme na setkání s Vámi.

Adéla Jacíková, zástupce vedoucího projektu ACSA

Brňané si připomněli 85. výročí založení státu

Pětaosmdesáté výročí založení československého státu si 28. října připomnělo několik stovek Brňanů. Státní svátek uctili položením květin u sochy Tomáše Garrigua Masaryka před budovou Lékařské fakulty MU na Komenského náměstí primátor Petr Duchoň a zástupce hejtmána Jihomoravského kraje František Polách. Pietního aktu se zúčastnili také zástupci Obce legionářské, Sokola, Svazu bývalých příslušníků pomocných technických praporů, politických stran, brněnských vysokých škol a řady dalších institucí. Za Vysoké učení technické v Brně položili květiny k soše prvního československého prezidenta rektor Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc. a kancléřka PhDr. Jitka Vanýšková.

red, foto Michaela Dvořáková

Inženýrská pedagogika v mezinárodních souvislostech

V německém Karlsruhe se od 15. do 18. září 2003 konalo 32. mezinárodní sympozium IGIP se základním tématem „Informace / komunikace / znalost“. IGIP, mezinárodní společnost pro inženýrskou pedagogiku, byla založena v r. 1972 v Klagenfurtu v Rakousku. Mezi jejími členy ze 72 zemí je i VUT v Brně.

Při zahájení sympozia prezident IGIP F. Flückiger z univerzity Manno ve Švýcarsku zdůraznil otázky inženýrské pedagogiky a celoživotního vzdělávání, jejichž obsah je zásadně ovlivňován novými technologiemi. To ve svém důsledku vede k novému pojetí role učitele: ten se má stát především průvodcem studenta na jeho cestě ke vzdělání a vést ho ke schopnostem samostatně zvládat nové prostředky a metody elektronické komunikace pro svůj vlastní proces vzdělávání se, učitel již nemá být

pouze tím, kdo předává znalosti a dovednosti a určuje obsah výuky.

V průběhu sympozia se na počátku každého dopoledne uskutečnilo plenární zasedání s hlavním referátem a zbývající program tvořila jednání deseti tematických sekcí. Obsáhlost jednání jednotlivých sekcí není možné stručně shrnout, avšak jednotlivé referáty jsou obsaženy ve sborníku „Information – Communication – Knowledge: Engineering Education Today“, který obdrželi účastníci při registraci. Z ČR je ve sborníku 15 referátů, z toho čtyři z FEKT VUT v Brně. 32. sympozium IGIP poskytlo řadu zajímavých podnětů k rozpracování teoretických i praktických otázek vzdělávání inženýrů-učitelů.

PhDr. Ludmila Neuwirthová, Ústav jazyků FEKT VUT v Brně

Čtvrtý ročník Strojářských schodů

Ve středu 12. listopadu se v 16 hodin ve výškové budově FSI VUT v Brně, Technická 2, uskuteční již 4. ročník Strojářských schodů o pohár děkana FSI. O co nejrychlejší zdolání šestnácti pater s 320 schody a 35 zatáčkami se budou pokoušet studenti, zaměstnanci, V.I.P. a členové záchranných a bezpečnostních sborů. Soutěž je vypsána v kategoriích pro muže, ženy a tříčlenná

družstva. Přihlásit se je možno v den závodu od 15 do 16 hodin ve druhém patře budovy A1. Organizátoři z Centra sportovních aktivit připravili jako každoročně bohatý doprovodný program – jízdu na veslařském trenažéru, měření tlaku a tepové frekvence, zjišťování hmotnosti a odečítání procent tuku.

(mau)

Nové učební texty a publikace

FAST

Přírodní způsoby čištění odpadních vod
Sborník přednášek ze semináře konaného dne
9. října 2003
2003 – 1. vyd. – 116 s., ISBN 80-214-2474-5

FEKT

Electronic Devices and Systems EDS 03
10th Electronic Devices and Systems Conference
2003. Proceedings
2003 – 1. vyd. – 500 s., ISBN 80-214-2452-4

BRADÍK, Josef – NOVOTNÝ, Radovan
Řízení a zabezpečování jakosti
2003 – 1. vyd. – 149 s., ISBN 80-214-2460-5

ŠEBESTA, Vladimír – PROKEŠ, Aleš – BIOLKOVÁ, Viera
Signály a soustavy. Laboratorní cvičení
2003 – 1. vyd. – 46 s., ISBN 80-214-2477-X

SVAČINA, Jiří – JAKUBOVÁ, Ivana
Vysokofrekvenční a mikrovlnná technika
Návody pro mikrovlnné laboratorní experimenty
2003 – 1. vyd. – 48 s. + přílohy, ISBN 80-214-2480-X

FCF

SALYK, Ota – WEITER, Martin
Fyzika. Laboratorní cvičení
2003 – 3. vyd. – 128 s., ISBN 80-214-2467-2

FRANK, Vítězslav – SPONAR, Jan
Cvičení z laboratorní techniky a anorganické chemie I. Řešené příklady
2003 – 1. vyd. – 78 s., ISBN 80-214-2468-0

PEKAŘ, Miloslav – KLUČÁKOVÁ, Martina – VESELÝ, Michal – ČEPPAN, Michal
Fyzikální chemie a fotochemie. Praktikum
2003 – 1. vyd. – 114 s., ISBN 80-214-2470-2

FIT

Počítačové architektury a diagnostika PAD 2003
Pracovní seminář pro studenty doktorského studia Zvickovské podhradí, 24.-26. září 2003.
Sborník příspěvků
2003 – 1. vyd. – 84 s., ISBN 80-214-2471-0

REKTORÁT

Nakladatelství VUTIUM

KUČERA, Miloslav
Vznik makromolekul I. Obecné poznatky o zákonitostech tvorby polymerů
2003 – 1. vyd. – 174 s., ISBN 80-214-2127-4

KUČERA, Miloslav
Vznik makromolekul II. Nové poznatky o zákonitostech tvorby polymerů
2003 – 1. vyd. – 126 s., ISBN 80-214-2126-6

ZEMÁNKOVÁ, Helena
Tvořit ve vytvořeném
Nové funkční využívání uvolněných objektů
2003 – 1. vyd. – 160 s., ISBN 80-214-2365-X

Edice Překlady vysokoškolských učebnic

HALLIDAY, David – RESNICK, Robert – WALKER, Jearl
FYZIKA
Vysokoškolská učebnice obecné fyziky
Překlad 5. vydání Fundamentals of Physics, Ext. John Wiley & Sons, Inc., 1997 s přihlédnutím k 6. vydání z roku 2001.

Dotisk 2003 – 1. vyd. – 1 254 s. – 1 500 Kč (slevy pro studenty a knihovny).
ISBN 80-214-1869-9 (brožovaný komplet)

Vědecké spisy

Vysokého učení technického v Brně

Edice PhD Thesis

RYCHLÍKOVÁ, Dagmar (roz. DOSKOČILOVÁ)
Identifikace a hodnocení rizika transportu a skladování oleje pro výrobu sazí
2003 – sv. 202 – 20 s., ISBN 80-214-2464-8

TRČKA, Josef
Vliv vnějších podmínek na stabilitu a vlastnosti antikoročních kovových povlaků na oceli
2003 – sv. 203 – 28 s., ISBN 80-214-2450-8

STRÁŽNICKÝ, Petr
Komplexní bezpečnostní studie skladovací stanice LPG
2003 – sv. 204 – 24 s., ISBN 80-214-2483-4

KOŠKA, Petr
Aspekty spolehlivosti při analýze rizik v procesu posuzování shody
2003 – sv. 205 – 22 s., ISBN 80-214-2472-9

GRÖGER, Roman
Characterization of fracture-mechanical behavior of biomaterial V-notches using BEM
2003 – sv. 206 – 33 s., ISBN 80-214-2473-7

Summary:

(p. 11)
Invited by the ministries of university education in Saudi Arabia and the Kingdom of Bahrain, a delegation of the Czech Ministry of Education led by Deputy Minister of Education in charge of universities Doc. RNDr. Petr Kolář, CSc. visited these two middle-east countries from 10th to 18th October 2003. Rector of Czech Technical University in

Prague, Rector of Brno University of Technology, Rector of Institute of Chemical Technology in Prague, Rector of University of Economics, Prague, Rector of VŠB Technical University of Ostrava, and a Vice-Rector of Masaryk University in Brno were also members of the delegation. Historically, this was the first visit ever to Saudi Arabia and Bahrain by representatives from Czech universities.

(p. 24)
Thanks to an initiative by the BUT Faculty of Information Technologies, one of the new Brno streets may soon be named after Kurt Gödel, a genius mathematician and a native of Brno. Thus, by promoting the Brno descent of this world famous scientist, the capital of South Moravia will at least in part repay the debt it owes Kurt Gödel.

Setkání spisovatelů, nakladatelů a čtenářů ve Frankfurtu

Stánek Vysokého učení technického v Brně na frankfurtském veletrhu.

Celkem 336 tisíc knih vystavovalo po dobu šesti říjnových dnů na již 55. ročníku frankfurtského knižního veletrhu 6 611 samostatných vystavovatelů z více než stovky států. Expozice jednotlivých zemí ve Frankfurtu nad Mohanem představují a propagují nejen „vlastní“ spisovatele, ale především jsou to výkladní skříně a prodejní pulty nakladatelů a knižní kultury jako takové. V české expozici mohli zájemci získat katalog s více než sedmdesáti současnými českými spisovateli i s jejich fotografiemi.

Hlavním hostem letošního ročníku bylo Rusko, které sice nabídlo nebyvalou koncentraci představitelů současné literární scény (150 spisovatelů), ale i poněkud rozpačitou expozici. Početná delegace ruských spisovatelů a organizace jejich vystoupení přinesly i několik zádrhelů. Například diskusi o literárním undergroundu a o tom, zda se v 90. letech stal kulturním mainstreamem, vedli autoři, jejichž příslušnost k disentu byla velmi sporná. Navíc za tribunu k nim usedl i Andrej Vozněsenski, oficiální básník sovětského režimu. Jindy došlo dokonce i na políčky. Znalec ruského modernismu profesor Štrasburské univerzity Michail Mejlach byl líčením minulých událostí básníkem Anatolijem Najmanem pohoršen natolik, že mu veřejně nařádkoval.

Dalším fenoménem letošního ročníku byla současná světová hegemonie USA. Spojené státy a jejich velmocenská politika, zosobněná invazí do Iráku, se dokonce podle agentury AFP staly hlavním tématem veletrhu. Téměř každé nakladatelství

vydalo knihu o USA a novém světovém řádu, citovala agentura mluvčí německého vydavatelství Beck Evu Detigovou. Ve stejném duchu se neslo i předání nejvýznamnějšího německého literárního ocenění – Mírové ceny německého knižního obchodu – americké spisovatelce Susan Sontagové (70), podle níž je politika prezidenta George Bushe imperialistická a ničí americkou mnohostrannost.

Letošní veletrh potvrdil již loni zahájený ústup elektronických knih, tzv. e-booků. Největší mediální záležitostí byl zřejmě křest životopisu Muhammada Aliho za osobní účasti legendárního boxera. Nad frankfurtským veletrhem, který je největší světovou akcí tohoto typu, se však vznášel i otazník komerční povahy. Obzvláště britští a američtí klienti si stěžují na vysoké ceny za výstavní prostory i doprovodné služby, a mnozí z nich už proto do Frankfurtu přestali jezdit.

Také letos se na veletrhu představilo nakladatelství VUT v Brně VUTIUM. Ve Frankfurtu vystavuje svou knižní produkci pravidelně již od roku 1997. O letošní účasti na veletrhu ředitelka nakladatelství PhDr. Alena Mizerová Událostem řekla: „Ano, stali jsme se již tradičními vystavovateli veletrhu. Řekl byste, že se naše produkce mezi tisíci dalších knih ztratí či rozplyne. Ale není tomu tak. Jsme svébytní tematickým vymezením a především grafickým a polygrafickým zpracováním našich knih. Těší mě, že vysokou úroveň mají i sborníky z konferencí, kterých naše univerzita vydává asi šedesát ročně. Cítíte se docela dobře, když můžete bez rozpaků pozvat na stánek VUT zástupce zahraničních nakladatelství. Letos to byli například paní L. Tyrell z Cambridge University Press, pan J. Grosso z Wiley a Sons, paní M. Flikop z American Institute of Physics či pan J. Partridge z McGraw Hill. Směle pak můžete vyjednávat o podmínkách pro české vydání knih například Mechanical Engineering Design či Mathematics: A Student's Survival Guide.“

Podle zpravodajství tiskových agentur připravil Igor Maukš, foto Alena Mizerová

SUMMARY:

Three-hundred-and-thirty-six books by 6,611 independent publishers from more than 100 countries were on display during the six days of the traditional Frankfurt Book Fair. Apart from presenting and promoting „its own“ writers, the exposition of each country is a showcase for publishers and book culture as such.

Ejhle světlo

